

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til de offentlige

Afgangs- og Aarsprøver

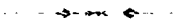
i

Nykjøbing Kathedralskole

i Juni og Juli 1877.

Skoleefterretninger for 1876—77. Af Rektor, Prof. Chr. Listov.

Nykjøbing p. F.

Trykt hos H. J. Jakobsen.

Efterretninger

om

Nykjøbing Kathedralskole

fra Juni 1876 til Begyndelsen af Juni 1877,

meddelte af

Chr. Listov.

I. Skolens Examina i 1876.

Afgangsexamen til Universitetet for øverste Klasses 3 Disciple afholdtes overensstemmende med Lov af 1. April 1871, Anordning af 5. August og Bekjendtgjørelse af 9. August s. A. De skriftlige Arbejder over de af Ministeriet udsendte Opgaver udførtes, som forordnet, den 15de og 16de Juni. Den mundtlige Del af Prøven foretoges i Henhold til det af Undervisningsinspektionen fastsatte Schema i Forbindelse med Skolens Aarsprøve fra 5te til 8de og 13de Juli. Tilstede vare: Medlem af Undervisningsinspektionen Prof. Dr. Ussing som Censor i Dansk Udarbejdelse I og II, i skriftlig og mundtlig Latin samt i Græsk, Adjunkt Hasselager fra Herlufsholm i Historie og Oldnordisk, Dr. ph. Sundby i Fransk og Engelsk, Adjunkt Petersen fra Roskilde i Naturlære.

Til **Realafgangsexamen af højere Grad** ifølge Bekjendtgjørelserne af 25. August 1871 stillede sig 2 Disciple af IV Klasse, som begge bestode. Meddommere i Forening med Skolens Lærere vare: i dansk Udarbejdelse Prof. Dr. Ussing, i Historie og Geografi Adjunkt Hasselager, i Naturhistorie Distriktslæge Fangel, i Tysk og Engelsk Dr. Sundby, i Arithmetik, Geometri og Naturlære Adjunkt Petersen fra Roskilde.

Resultaterne og de særlige Fagkarakterer ville ses af omstaaende Lister.

Afgangsexamen for Studerende 1876.

Navne.	Dansk Udarbejdelse I.	Dansk Udarbejdelse II.	Oldnordisk.	Skriftlig Latin.	Mundtlig Latin.	Latin fra Bladet.	Græsk (Dobbeltfag).	Fransk, dobbelt, (skriftlig og mundtlig).	Engelsk.	Historie (Dobbeltfag).	Naturlære.	Points.	Hovedkarakter.
<p>Christian J. Heyn f. $21/4$ 1859. Opt. 1869 i gl. II Kl.</p>	g+	g+	g+	mg÷	mg.	g+	g+	mg.	mg.	g.	mg+	86	Første.
<p>Benjamin I. Th. Barfod f. $25/1$ 1858. Opt. 1874 i ny V Kl.</p>	mg÷	mg÷	mg.	g+	g.	g.	mg÷	mg.	mg.	mg÷	mg÷	88	Første.
<p>Jakob Wittrup f. $11/10$ 1858. Opt. 1868 i gl. I Kl.</p>	mg÷	g+	mg+	g.	mg÷	g+	mg.	mg÷	ug÷	g÷	g+	84	Første.

Realafgangsexamen af højere Grad 1876.

Navne.	Dansk Udarbejdelse.	Tysk, skriftlig og mundtlig.	Fransk.	Engelsk (Dobbeltsæt).	Historie.	Geografi.	Arithmetik, skriftlig og mundtlig.	Geometri, skriftlig og mundtlig.	Naturhistorie.	Naturlære.	
Andreas T. Stybe, født den 28. September 1860, optagen 1870 i gl. I Kl.	mg÷	tg+	mg÷	mg+	tg+	g÷	g.	g÷	g÷	g÷	Bestaaet med $51\frac{2}{3}$ Points.
Frederik C. Saugman, født den 2. Oktober 1859, optagen 1871 i gl. II Kl.	g÷	g.	g÷	mg÷	g+	g.	g.	g+	mg÷	g.	Bestaaet med $57\frac{2}{3}$ Points.

Til at bestaa ved Realafgangsexamen af højere Grad kræves mindst 33 Points.

Til de skriftlige Arbejder modtog Skolen fra Ministeriet følgende Opgaver:

A. Til Afgangsexamen for VI Klasse.

Dansk Udarbejdelse I (bunden Opgave).

Hvilke ere de vigtigste Anvendelser i den nyere Tid af Naturkræfterne til Udvikling af Samfærselfmidlerne?

Dansk Udarbejdelse II (fri Opgave).

Hvorvidt er den Sætning sand: Sit Fædreland skylder man alt, hvad man kan udrette?

Oversættelse fra Latin.

L. *Æmilius Paulus consul Perseum Macedonum regem apud Pydnam consecutus est. Hora diei iam ad meridiem vergebat; iter multo pulvere et incalescente sole factum erat; lassitudo et sitis iam sentiebatur et meridiæ æstum magis accensurum utrumque apparebat. Statuit sic affectos, quamvis dimicandi studio arderent alacresque signum poscerent, recenti atque integro hosti non obiiicere. Quod consilium quum multi tacite improbarent, Nasica unus ex omnibus ausus est monere consulem, ne hostem, qui certamen fugiendo priores imperatores ludificatus erat, manibus emitteret. Verendum esse, ne, si nocte abeat, sequendus maximo labore ac periculo in intima Macedonia sit, æstasque sicut prioribus ducibus per montes vagando circumagatur. Consul alio tempore se rationes redditurum promisit; nunc auctoritate veteris imperatoris contentum esse iussit. Postero die talem orationem habuit. Et tibi, P. Nasica, et quicumque idem, quod tu, occultius senserunt, non gravabor reddere dilatae pugnae rationem. Nam tantum abest, ut me hesternæ quietis poeniteat, ut servatum a me exercitum eo consilio credam. In qua me opinione sine causa esse ne quis vestrum credat, recognoscat, agedum, mecum, quam multa pro hoste et adversus nos fuerint. Iam omnium primum, quantum numero nos superent, neminem vestrum nec ante ignorasse et hesterno die explicatam intuentes aciem animadvertisse certum habeo. Ex hac nostra paucitate quarta pars militum praesidio impedimentis relicta erat; nec ignavissimum quemque relinqui ad custodiam sarcinarum scitis. Sed fac omnes una fuisse; parvum hoc tandem esse credimus, quod ex his castris, in quibus hac nocte mansimus, exituri in aciem hodierno aut summum crastino die, si ita videbitur, diis bene iuvantibus sumus? Nihilne interest, utrum militem, quem neque viæ labor hodie neque operis fatigaverit, integrum in tentorio suo*

arma capere iubeas, an longo itinere fatigatum et opere fessum, madentem sudore, ardentibus siti faucibus, ore atque oculis repletis pulvere, torrente meridiano sole, hosti obiicias recenti, qui nulla re ante consumptas vires ad proelium afferat? Quis, pro deum fidem, ita comparatus vel iners atque imbellis fortissimum virum non vincat?

Fransk Stil.

En Mand, som ikke kan læse, er i de forenede Stater¹⁾ en Sjældenhed, som aldrig træffes²⁾ iblandt dem, der ere fødte i Landet. De ulykkelige Emigranter repræsenterer alene den gamle Verdens sørgelige Uvidenhed, og fra den anden Generation af findes Ligevægten³⁾ gjenoprettet. De forenede Staters politiske Forfatning gjør den elementære Undervisning til en absolut Nødvendighed⁴⁾. Man har set og man ser endnu store Monarkier, mægtige Aristokratier støttede til⁵⁾ et uvidende Folk; et Demokrati holder sig⁶⁾ kun, hvis det tilstaa⁷⁾ enhver Borger Midlerne til at lære med Forstand at opfylde de Pligter, som det har paalagt dem. Forstandige⁸⁾ Mænd i de forenede Stater dele slet ikke den besynderlige Illusion hos dem, der i det simple Menneskenavn se en politisk Adkomst⁹⁾; de forstaa, at man fødes ikke som¹⁰⁾ Statsborger, men at man bliver det. I det amerikanske Demokrati er Opdragelsen desuden ikke betragtet alene som en politisk Nødvendighed, den er ogsaa anset for en Tømme¹¹⁾, et socialt Forebyggelsesmiddel¹²⁾. Man troer der, og med megen Ret, at jo mere Undervisningen uddeles¹³⁾ med Gæmildhed¹⁴⁾, desto mere Sikkerhed¹⁵⁾ har man imod de Forbrydelser og de Lidenskaber, som Uvidenhed og Elendighed avle¹⁶⁾. Hvad Løven straffer, forebygger¹⁷⁾ Opdragelsen.

1) De forenede Stater, les États-unis. 2) At træffes, se rencontrer. 3) Ligevægten, le niveau. 4) Gjør d. e. Underv. til en abs. Nødv., oversæt: gjør af d. e. U. en abs. N. 5) At støtte til, appuyer sur. 6) At holde sig, se conserver. 7) At tilstaa, accorder. 8) Forstandig, sensé. 9) Adkomsten, le titre. 10) I fødes som- oversættes -som- ikke. 11) Tømmen, le frein. 12) Forebyggelsesmidlet, le préservatif. 13) At uddele, distribuer. 14) Gæmildheden, la libéralité. 15) Sikkerheden, la garantie. 16) At avle, engendrer. 17) At forebygge, prévenir.

B. Til Realafgangsexamen og IV Klasses Aarsprøve.

Dansk Udarbejdelse.

Columbus og Cortez.

Latinsk Stil.

Det er bekjendt, hvor haarde Krige Julius Cæsar førte for at besejre Pompeius og hans Venner. Da han i Aaret 49 før Christi Fødsel var gaaet over Floden Rubico, der holdtes for Italiens Grænse¹⁾, og nærmede sig Rom, forlod Pompeius Italien og samlede en stor Hær i Grækenland og Macedonien. Cæsar drog først til Spanien, hvor Afranius og Petreius, to af Pompeius's Venner stode i Spidsen for²⁾ en Hær, og efter store Vanskeligheder og Farer sejrede han over dem. Fire Aar senere, da Pompeius var bleven dræbt og hans Venner slagne i den romerske Stats andre Provinser, forsøgte Pompeius's to Sønner Cneius og Sextus at gjøre Cæsar Modstand³⁾ nærved Munda, en By i Spanien. I dette Slag kom Cæsar i en saa stor Fare, at han sagde, at han tilforn havde kæmpet for Sejren, men nu kæmpede for sit Liv. Dog forlod Lykken ham ikke, og han vendte som Sejrherr tilbage til Rom. Men han, som havde været uovervunden i Krigen, blev i det følgende Aar myrdet i det romerske Senat af sine Fjender.

1) Grænse, finis. 2) At staa i Spidsen for, præesse. 3) At gjøre Modstand, resistere.

Tysk Stil.

Det gamle Ægypten staaer formedelst sin Kultur og Kunstferdighed som en Gaade for os¹⁾. De sikreste Efterretninger, vi have derom, give Oldsagerne²⁾, disse uhyre Pyramider og Klippegrave³⁾, disse Ruiner⁴⁾ af Kanaler, Stæder og Templer, denne Billedskrift, der overleverer Efterverdenen Kongernes Navne og Bedrifter. En Del af disse Værker tjente til Landets Nytte eller vare endog uundværlige for dets Bebyggelse⁵⁾. Uden Kanalerne, der ledede Nilens Vand til fjerne Egne, vilde en stor Del af Ægypten være en død Ørken, og kun de store Dæmninger⁶⁾ muliggjorde⁷⁾ Anlæggelsen⁸⁾ af Stæder i den frugtbare Dal, som Oversvømmelsen flere Maaneder igjennem forvandler til en Sø. En anden Del tjener Religionen eller bevarer⁹⁾ Erindringen om de Afdøde. Ingen andre Monumenter i Verden kunne rose sig af en lignende Varighed, og Billederne paa Templernes og Gravenes Vægge give en anskuelig Forestilling om Folkets Liv og Gudsdyrkelse¹⁰⁾, Felttog og Sejre, Haandværk og Kunster, og de gamle Ægyptere ere os mere bekjendte end vore egne Forfædre.

1) At staa for os, dastehen. 2) Oldsag, Alterthum. 3) Klippegrav, Felsengrab. 4) Ruiner, Trümmer. 5) Bebyggelse, Anbau.

6) Dæmning, Damm. 7) At muliggjøre, ermöglichen. 8) Anlæg-gøelse, Gründung. 9) At bevare, erhalten. 10) Gudsdyrkelse, Gottesdienst.

Arithmetik.

1. Volumen V af en Kugle med Radius r er $V = \frac{4}{3} \pi r^3$.

En halvkugledannet Skaal har en Radius paa 4 Tommer. Hvor meget vejer den Mælk, der kan fylde Skaalen, naar et Maal Mælk vejer 1,031 Gange saa meget som samme Maal Vand, og en Kubikfod Vand vejer 61,832 $\mathcal{L}$? Hvor meget mindre vil Skaalens Indhold komme til at veje, naar $\frac{1}{10}$ af Mælken erstattes ved Vand?

1 Kubikfod = 1728 Kubiktommer. Der anvendes Logarithmer.

$$2. \text{ At finde } x \text{ og } y \text{ af } \begin{aligned} x + \frac{1}{y} &= 2a \\ y + \frac{1}{x} &= \frac{2}{a} \end{aligned}$$

3. Hvilke Grundformler gjælde for Differensrækker (arithmetriske Progressioner)? Hvor mange Størrelser vedkommende Rækken maa der være givne, for at den kan være ganske bestemt? Kan man bestemme en Differensrække, naar det tredje Led er 5, det sjette 14 og det sidste 1001? Hvor stor er Summen af Leddene i denne Række?

Geometri.

1. Der tegnes en Firkant ABCD, som ikke kan indskrives i en Cirkel. Derpaa konstrueres en anden Firkant med Vinkel-spidserne A, B, C, med samme Areal som ABCD og indskrevet i Cirklen om Trekanten ABC. Kan Opgaven altid løses? Hvor mange Opløsninger kan der faas?

2. Bevis, at Kvadraterne paa en retvinklet Trekants Kathe-ter forholde sig som deres Projektioner paa Hypotenusen. Naar en Cirkels Diameter er delt i to Stykker, der forholde sig som $1 + \sqrt{\frac{1}{2}}$ til $1 - \sqrt{\frac{1}{2}}$, hvad er da Forholdet imellem de to Korde i den ene Halvcirkel, som have Stykkerne til Projektioner? Forholdet skal have det simplest mulige Udtryk.

3. I et Kvadrat er indskrevet en Cirkel, og der er slaet Cirkelbuer fra de fire Vinkelspidser som Centrér med den halve Kvadratside som Radius. Bevis, at Arealet indenfor de fire Cirkelbuer er ligesaa stort som det Areal, der ligger imellem Kvadratet og den indskrevne Cirkel, og angiv hvilken Del af hele Kvadratets Areal hver af disse Dele udgjør, naar man regner med Archimedes's Bestemmelse af Forholdet imellem Cirkelns Periferi

og Diameter. Der forlanges ordentlige Figurer; de, der have haft geometrisk Tegning, maa trække dem op.

Skolen holdt sin **Aarsprøve** efter det i Indbydelseskriftet for 1876 aftrykte Schema. De fire studerende Disciple i ny IV Klasse opnaaede ved denne henholdsvis $64\frac{2}{3}$, $61\frac{2}{3}$, $31\frac{1}{3}$ og 11 Points; 1 af dem rykkede op i V, 2 udmeldtes. I øvrigt opflyttedes til højere Klasser: fra I Kl. alle 7, fra II 9 af 13, fra III 12 af 13, fra V 5 af 7 Disciple (1, som i længere Tid havde været syg, forblev i Klassen, 1 blev udmeldt).

Halvaarsprøven foretoges i Ugen før Juleferien. Dens skriftlige Del bestod af Udarbejdelse i Modersmaalet for alle Klasser, latinsk Stil i I st., II st., III st., IV st., Oversættelse fra Latin i V og VI, fransk Stil i V og VI, tysk Stil i II R, III R og IV R, engelsk Stil i I R, arithmetisk Udarbejdelse i I, II, III og IV, Skrivning i I og II, Tegning i I. Med faa Undtagelser vare Klassernes samtlige Lærefag Gjenstand for mundtlig Overhøring.

Den for Farmaceuter befalede Latinprøve have i Aarets Løb følgende underkastet sig her ved Skolen: i Juni J. H. M. Götterup, i September J. H. Sidenius, i April A. J. Kjær, C. M. Huus, A. L. Hansen og K. Winsløw, alle fra Lolland (Maribo eller Nakskov).

II. Lærerkredsen. Skolen i Almindelighed.

Overlærer Nielsen, der i 1851 blev udnævnt til Adjunkt ved Nykjøbing Skole, havde den 5te August 1876

været ansat her i 25 Aar. Dagen var ikke bleven ubemærket, men den faldt midt i Ferietiden. Da Skolen igjen var samlet første Gang efter Sommerferien, den 15de August, bragte jeg vor højagtede Medlærer en oprigtig Tak for hvad han, den stille, samvittighedsfulde, kundskabsrige Mand havde været for Skolen i de mange Aar som omhyggelig, retsindig Lærer og velvillig Kollega, flittig i sine Studier og glad ved den boglige Sysse, men lige fuldt altid rede til at ofre Tid og Kræfter, hvor han saa Lejlighed til at virke noget godt i Skolens Tjeneste.

Skolens Syngelærer, Organist W. Matthison-Hansen forlod Nykjøbing ved Begyndelsen af Juli og flyttede til Roskilde. Hans Ønske var dels at assistere sin Fader, Organisten ved Domkirken, dels ved at tage Bolig i Hovedstadens Nærhed at finde en videre Mark for Anvendelsen af sine ualmindelige musikalske Evner. Først i Oktober blev Organistpladsen ved Nykjøbing Kirke besat med Hr. Aug. Hyllested, Elev af Musikkonservatoriet i Kjøbenhavn; fra samme Maaned blev han antagen til Lærer i Sang her ved Skolen.

Midt i April blev Skolens Matematiklærer og Inspektør, Adjunkt Wesenberg, angreben af en Nervesvækkelse, som gjorde det nødvendigt for ham at unde sig nogen Tids uforstyrret Ro. Han afgav derfor ved Maanedens Udgang Inspektorposten og erholdt kort efter af Ministeriet Fritagelse for alle sine Timer i Resten af Skoleaaret. Inspektorforretningerne overtog Adjunkterne Wittrup og Skovgaard, og da Professor Steen med stor Redebonhed kom os til Hjælp, lykkedes det fra Midten af Maj at erhverve Skolen en duelig Vikar til de matematiske Fag i Cand. polyt. C. C. J. Monrad. Samtidig overdroges den af Hr. Wesenberg besørgede Latinundervisning i I stud. Klasse til

Stud. theol. H. P. C. Christensen, hvis gode Bistand vi alt tidligere havde haft Lejlighed til at benytte under Vakancerne i Skoleaaret 1874—75.

Den af Skolens Lærere bestyrede private Forberedelsesklasse, hvori vi alle give Timer, har i sin endnu saa korte Livstid vundet god Tilslutning fra Byen og Oplandet og i dette Skoleaar talt først 14, siden 15 Elever.

Byens Sognepræst, Pastor Haar, har vist vor Skole den Velvillie, fra Begyndelsen af Skoleaaret indtil Pintse at gjenneengaa Apostlenes Gjæringer efter den danske Bibeloversættelse for Disciplene af de tre øverste Klasser. Disse paa én Gang belærende og opbyggende Foredrag, hvorved ogsaa flere af Lærerkredsen vare tilstede, holdtes i en ugentlig Eftermiddagstime i et af Skolens Lokaler og hørtes af alle med stadig Interesse og Paaskjønnelse. —

At der dog nu tør være Haab om at faa Meddelelse af Kundskab i kristelig Retning under en eller anden Form gjenoptagen i de lærde Skolers øverste Klasser, derpaa tyder følgende Skrivelse fra Ministeriet til Rektor af 16de Februar d. A.

»Efter at det ved den kongelige Anordning af 5. August 1871 var bestemt, at Religionsundervisningen i de lærde Skoler skulde bortfalde med tredie Klasse, har i de siden forløbne Aar det Spørgsmaal oftere været opkastet, om denne Bestemmelse kunde betragtes som stemmende med Disciplenes Tarv. Ministeriet har herved set sig foranlediget til at optage Sagen til fornyet Behandling, og medens man derunder paa den ene Side har maattet fastholde, at den Religionsundervisning, der tidligere meddeltes i de øverste Klasser af de lærde Skoler, var forbunden med Mangler, som kunde gjøre dens Værd tvivlsomt, har det paa den anden Side maattet erkjendes, at Religionsundervisnings Udelukkelse fra de øverste Klasser har givet Disciplenes Uddannelse i disse Præg

af en Ensidighed, som det er ønskeligt at raade Bød paa, selv om Sagen alene betragtes fra Kundskabens Standpunkt.

Ministeriet har derfor ved et Cirkulære af 22. August 1876 til Rigets Biskopper og det theologiske Fakultet (se Ministerialtid. 1876 A Pag. 103—4) udtalt som sin Formening, at det vilde være heldigt at gjenindføre en Religionsundervisning i den lærde Skoles to øverste Klasser, og fremsat nærmere Forslag til dennes Beskaffenhed. Efter at man derpaa har modtaget Betænkninger fra Biskopperne og det theologiske Fakultet, der i alt væsentligt have tiltraadt Ministeriets Opfattelse, og da det allerede ad anden Vej var Ministeriet bekjendt, at det store Flertal af Landets Rektorer og Bestyrere af private lærde Skoler have udtalt sig for Gjenindførelse af Religionsundervisning i de nævnte Skolers øverste Klasser, er det nu Ministeriets Agt at nedlægge allerunderdanigst Forestilling om en Forandring i den kongelige Anordning af 5te August 1871.

Forinden ønsker man imidlertid at modtage de Udtalelser af Hr. Rektoren, som den Dem betroede Skoles særlige Forhold maatte foranledige. Ministeriet har, som bemærket, tænkt sig Undervisningen indskrænket til de to øverste Klasser og i disse gennemført, uden at der læres Lektier og uden at denne Undervisning afsluttes ved en Examen; Formaalet skal ikke være Opbyggelse, men Bekærelse. I Skolernes femte Klasse kan det antages, at alle Disciple ere konfirmerede, og den videregaaende Religionsundervisning bør da gaa ud paa at supplere, hvad der var tilegnet ved den tidligere Religionsundervisning og Konfirmationsforberedelsen. Dette vil ske ved Læsning af passende valgte Stykker af den hellige Skrift, hvorunder et af Evangelierne, ved hvilken baade af Hensyn til Tiden og til at mange Disciple ikke læse Græsk maa, ligesom ved Læsning i det gamle Testamente, benyttes en dansk Oversættelse; dernæst ved Foredrag over og Samtaler med Disciplene om de vigtigste Begivenheder i den kristelige Kirkes Historie, særligt Reformationens Historie, og vor Kirkes symbolske Bøger.

Ved Gjennemførelsen vil der væsentlig blive Spørgsmaal om Tiden og Lærerkrafterne. Hvor ønskeligt det end maatte være, at dertil kunde anvendes mere Tid, tør Ministeriet ikke antage, at det under de nuværende Forhold vil være muligt for Skolen at afse mere end én ugentlig Time for hver Klasse; en eventuel Forøgelse af Tiden maa derfor vistnok være Fremtiden forbeholdt. Hvad Lærerkrafterne angaar, stille Forholdene sig selvfølgelig

forskjelligt ved de forskjellige Skoler, men Ministeriet haaber, at der ved Skolen maa findes de fornødne dygtige Kræfter til at overtage den nye Undervisning; skulde dette ikke være Tilfældet, maa Ministeriet anbefale at søge dem mellem Byens Gejstlige.

Efter disse Bemærkninger imødeser man Hr. Rektorens behagelige Udtalelser i Sagen.†

Som Svar paa denne Skrivelse indsendte jeg under 28. Marts følgende Erklæring:

»Det høje Ministerium har ved Skrivelse af 16de f. M. begjæret en Udtalelse af mig om den paatænkte Gjenoptagelse af Religionsundervisning i de to overste Klasser af de lærde Skoler, medens denne Undervisning ved kongl. Anordning af 5. August 1871 er indskrænket udelukkende til Skolernes tre nederste Klasser.

Mine Anskuelser om denne Sag tør jeg antage at være det høje Ministerium velbekjendte, dels af den Indstilling, jeg tillod mig at gjøre til Ministeriet under 21. Maj 1875 (aftrykt i Skolens Indbydelsesskrift for 1875 Side 32 f.), dels af min Svarskrivelse til det sjællandske Konventsudvalg, som jeg har meddelt i Indbydelsesskriftet for 1876 Side 14—15. Idet jeg er saa fri at henholde mig til disse to Skrivelser, hvori jeg har fort Ordet for den religiøse Behæring's Fortsættelse ud over det Skoletrin, der er fastholdt i Anordn. af 5. August 1871, skal jeg her blot fremhæve som min personlige Formening,

at ogsaa for Skolens IV Klasse vilde bibelske Foredrag som de af Ministeriet antydede, Fremstilling af og Samtaler over væsentlige Partier af Kirkens Historie, Fortolkning af udvalgte Stykker af den hellige Skrift kunne have stor Betydning:

at slige Foredrag og Samtaler burde finde Sted, uden at Faget optoges som Gjenstand for Overhøring ved Examen;

at den fornødne Tid dertil kunde vindes ved for hver Klasse at tage 1 af de 4 ugentlige Gymnastiktimer, da det maa anses som givet, at intet af de anordnede Lærefag kan undvære nogen af sine Skoletimer:

at Skolens Religionslærer upaatvivlelig ogsaa med Frugt kunde overtage denne Side af Skolens Gjærning, men at dog vistnok her en ordineret Mand, naar Muligheden er tilstede, burde foretrækkes, da saaledes Meddelelsen vilde fremtræde for Disciplen med en noget anden Karakter end de sædvanlige Skoletimer og tillige turde forudsættes at vinde i Indhold ved den rigere kristelige Erfaring, der er en naturlig Følge af Sjælesørgerens Virksomhed;

at intet vilde være til Hinder for i Skoler af den sproglig-historiske Retning, som Nykjøbing Kathedralskole, at lade VI (øverste) Klasse læse et Stykke af det nye Testament i Grundsproget.«

Med Hensyn til den latinske Stil som Del af IV Klasses Aarsprøve modtog jeg i Februar d. A. en Skrivelse fra Ministeriet saa lydende:

»Ved Lov af 1. April 1871 om Undervisningen er det, som bekendt, i § 6 bestemt, at den skriftlige Prøve i Latin for dem, der underkaste sig den sproglig-historiske Afgangsexamen, skal være en Oversættelse fra Latin til Dansk, og ved den til Lovens Gjennemførelse givne kongelige Anordning af 5. August s. A. § 3 er den skriftlige Prøve i Latin ved Aars- eller Hovedexamen ved Udgangen af Skolens 4de Klasse fastsat til en let Stil. Saavel i Rigsdagen som i Pressen er der fremkommet Udtalelser, hvori denne Forskrift i Anordningen er funden lidet svarende til eller uforenelig med den Hensigt, der maa underlægges hin Bestemmelse i Loven, hvorved den latinske Stil er bortfalden ved Afgangsexamen. Da nu tillige en af de lærde Skolers Rektorer i en om en anden Sag afgiven Erklæring har udtalt sig saaledes om Undervisningen i Latin: »men ogsaa i dette Fag er Forundervisningen (i 1ste til 4de Klasse) bleven beklippet i Timetal og derhos betyngtet ved, at der lægges særlig Vægt paa latinsk Stil, sikkert imod Lovens Hensigt og næppe til Held for Faget selv, der efter sin nuværende Stilling og efter den Tid, der er indrømmet det, kræver en mere praktisk Løsning af Opgaven for at naa det tilsigtede Maal. Sikkerhed og Færdighed i Læsningen«, skal jeg tjenstligst have Hr. Professoren anmodet om at tage det saaledes rejste Spørgsmaal under Overvejelse og meddele mig Deres gode Erklæring over dette, hvornæst det er min Agt at lade Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler ytre sig over Sagen.»

Om dette Spørgsmaal afgav jeg under 31. Marts den nedenfor aftrykte Erklæring.

»Det høje Ministerium har under 17de f. M. æsket min Erklæring om en eventuel Afskaffelse af den latinske Stil ved IV Klasses Aarsprøve i de lærde Skoler. I den Anledning skal jeg tillade mig at fremsætte følgende Bemærkninger.

At Fordringen i kongl. Anordning af 5. August 1871 om en let latinsk Prøvestil ved Udgangen af IV Klasse skulde være i Strid med den Tanke, der ligger til Grund for Undervisningslovens Bestemmelse, at den skriftlige Latinprøve ved Afgangsexamen kun skal bestaa i en Version, har aldrig villet blive mig indlysende. Kjendskab til Litteraturens forskellige Grene og Fortrolighed med Udtryk og Vendinger fra Sprogets forskellige Perioder skal fornemmelig vindes gennem den udbredte Forfatterlæsning i Skolens to øverste Klasser, og hvad Frugt denne Læsning har sat baade med Hensyn til Forstaaelse af Originalen og til en sikker og passende Gjengivelse paa Modersmaalet, skal lægge sig for Dagen i den latinske Version ved Skolekursets Slutning. Men Forberedelsen til at kunne læse uden idelig at udsættes for at tage fejl af Meningen erhverves efter min Erfaring bedst gennem stadig Reproduktion ved skriftlige og mundtlige Stiløvelser, gennem den Tilegnelse af og det Herredømme over Sprogets Elementer og almindelige Forbindelser, som er Stilskrivningens Formaal. Netop i de første Læreaar har — hvad jeg andensteds har haft Lejlighed til nærmere at udvikle (Indbydelsesskr. fra Herlufsholm for 1864 Side 10 ff.) — Stilskrivningen sin store Betydning; jeg har i den Art af Øvelser fundet det mest »praktiske« Hjælpemiddel til »at naa det tilsigtede Maal, Sikkerhed og Færdighed i Læsningen«. For at nu denne Øvelse kan træde frem med den fornødne Vægt i Skolens Undervisningscyklus som anerkjendt Middel til at sikre den senere Fremgang i Læsningen, forekommer det mig aldeles hensigtssvarende ogsaa at give den sin egen Plads ved Afslutningen af det forberedende Kursus, medens jeg ikke kunde erkjende dens Ret til at komme med ved Afgangsexamen.

Men hvad der er udtalt i Anordningen, at Prøven anstilles ved »en let Stil, der holder sig indenfor de væsentlige syntaktiske Regler og det almindeligste Ordforraad«, maa bestemt fastholdes. I de 4 Aar IV Klasses Hovedexamen har været afholdt efter Loven af 1871, har denne Fordring vel i det hele været iagttagen; dog forekommer der ogsaa i Opgaverne enkelte Udtryk, der synes mig at gaa lidt videre end de ovennævnte Ord tilstede. Naar saaledes objektive Sætninger som disse kræves gjengivne paa Latin: »Hvor store Bedrifter han udførte, er alle bekjendt« — »hvilken Skjebne denne Hær havde, vide I« — »det er bekjendt, at begge Anførere havde en sorgelig Ende« — »det er bekjendt, hvor haarde Krige Julius Cæsar førte«, bør man utvivlsomt for Disciple paa

Endvidere har Skolen siden Affattelsen af forrige Aars Program modtaget følgende for største Delen trykte Meddelelser fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet:

Ministeriel Skrivelse af 29. Maj 1876, at de Disciple, som efter fuldendt Examen forlode Skolen inden 1ste Juli, ikke skulle betale Skolepenge for Juli Maaned;

minist. Skrivelse af 6. September, at i Lighed med Privatister, der for 1877 have bestaaet i Afslutningsfagene ved IV Klasses Hovedexamen af sproglig-historisk Retning (Bekjendtgj. 28de Marts 1876), skulle ogsaa de, der for Sommeren 1877 have taget Realafgangsexamen af højere Grad eller suppleret Skolelærerexamen med den befalede Prøve i de nyere Sprog, være fritagne for Prøve i latinisk Stil;

Cirkulære af 9. Oktober, hvormed under Henviſning til Cirkul. af 22. September 1875 oversendes Aftryk af Undervisningsinspektionens Beretning til Ministeriet om de i 1876 afholdte kontrolerede Prøver ved de lærde Skoler og højere Realskoler; som Bilag Aftryk af Ministeriets Skrivelse af 4. December 1873 om Undervisningen i Naturlære for ny III og IV Klasse;

fortsatte Meddelelser (modt. den 27. Oktober) angaaende en Forbindelse mellem Almueskolen og den lærde Skole (se minist. Skrivelse af 30. November 1875), indeholdende en Oversigt over de fremkomne Udtalelser tillige med Uddrag af disse;

Cirkulære af 30. November med nærmere Bestemmelser om Examinationen i Antikviteter, Mythologi og Literaturhistorie ved Afgangsprøven i Latin og Græsk;

minist. Skrivelse af 9. Marts 1877, hvorved Opmærksomheden henledes paa de af Kantor V. Sanne udgivne

Træffeøvelser som et hensigtsmæssigt Hjælpemiddel til Brug ved Sangundervisningen i Skolerne;

Oplysninger (modt. den 11. April) om Discipelfrekvensen og Beneficiefordelingen i de offentlige lærde Skoler for Skoleaaret 1876—77.

III. Disciplene.

Ved Afslutningen af forrige Aars Indbydelsesskrift havde Skolen 49 Disciple. Til Universitetet dimitteredes tre: C. J. Heyn, B. I. Th. Barfød og J. Wittrup; efter bestaaet Realafgangsexamen af højere Grad afgik A. T. Stybe og F. C. Saugman. Endvidere udgik efter Aarsprøvens Slutning Th. G. Bekker, C. F. Holm og S. Bolwig. Skoleaaret endte saaledes med 41 Disciple.

Fra 15de August optoges 7 nye Disciple, saa at Skoleaaret 1876—77 begyndte med 48. Af disse udgik ved Michaelis O. Sidenius af IIR og E. H. Nobel af IVR, ved Paaskekonfirmationen S. W. M. Gorm af IIR samt P. K. Ancher, P. Wittrup, P. J. C. Junior og A. P. E. Braase af IIR, alle for at uddannes til en eller anden praktisk Livsvej. Derimod blev en ny Discipel, H. P. Jakobsen, optagen fra Nytaar i IR, en anden i April, C. O. Koop, ligeledes i IR.

Skolen tæller for nærværende Tid, den 1ste Juni, 43 Disciple, som her opføres efter den Plads, de indtage i Klasserne ifølge sidste Sammentælling, VI og V efter Udfaldet af Halvaarsprøven. Ved *Nr. efter Navnet* angives Disciplens Plads ifølge Middelkarakteren for Aaret. De i dette Skoleaar optagne ere betegnede med *, Faderens Stil-

ling er anført i Parenthes; hvor intet Hjemsted er nævnt, menes Nykjøbing p. F.

Dimittenderne.

1. L. Hemming Carstensen (afd. Proprietær C. til Cy-
pressegaard paa Lolland).
2. Alfred Lütken (Overlærer L. her ved Skolen).
3. Henning A. I. Hagerup (afd. Skolelærer H. i Tønder;
Plejefader Overlærer Nielsen her ved Skolen).
4. Hans J. Junior (Bagermester J.)
5. Jens J. Olivarius (Stiftamtsfuldmægtig O.)

V Klasse.

- *1. Otto Lakjer, f. $15/7$ 1860 (Pastor L., Castrup ved Vor-
dingborg).
2. Mathias M. Frederiksen (Proprietær F., Forpagter paa
Fuglsang, Lolland).
3. Edvard T. Koch (Provst K., R. af Db., Riserup).

IV Klasse.

1. Johannes M. Volquartz (Konstdrejer V. i Nakskov).
Nr. 1.
2. Erik Jespersen (afd. Distriktslæge J.) *Nr. 4.*
3. (Real.) L. Peter Jappe (Møllejejer J.) *Nr. 3.*
4. J. Ludvig Grandjean (Kammerjunker, Stamhusbesid-
der G. til Vennerslund). *Nr. 2.*
5. Christian Platou (Herredsfoged, Kancelliraad P.) *Nr. 5.*
6. Carl B. Olivarius, Broder til Nr. 5 i VI. *Nr. 6.*
7. Henrik J. Posselt (afd. Provst P., Sognepræst for Øs-
tofte paa Lolland). *Nr. 7.*
8. Jens Peter C. Svendsen (Proprietær S., Helgenæs paa
Lolland). *Nr. 9.*
9. (Real.) Johan D. Frederiksen, Broder til Nr. 2 i V.
Nr. 10.

10. L. August Grönvold (Kjøbmand G. i Slagelse, R. af Db.) *Nr. 8.*
11. Enevold Bolwig (Pastor B., Vaalse). *Nr. 11.*
12. Michael P. N. Alstrup (Kammerraad A., Godsinspektør paa Aalholm, Lolland). *Nr. 12.*

III Klasse.

1. Carl Johan Neergaard (Adjunkt N. her ved Skolen). *Nr. 1.*
2. (Real.) Johannes H. E. J. Friis (Telegrafist F.) *Nr. 2.*
- *3. Otto C. C. Kranker, f. $22\frac{1}{2}$ 1863 (afd. Fuldmægtig K. i Nakskov). *Nr. 3.*
4. Otto D. Lütken, Broder til Nr. 2 i VI. *Nr. 4.*
5. Ulrik K. S. Brinch (Postexpedient B.) *Nr. 5.*
6. Ludvig V. N. Theisen (Kjøbmand Th. i Nakskov). *Nr. 6.*
7. (Real.) Peter T. Pontoppidan (Borgmester og Byfoged, Justitsraad P., R. af Db. og Dbm.) *Nr. 7.*
8. (Real.) Ernst V. Nobel (Fabrikant N.) *Nr. 10.*
9. Holger J. Fangel (Distriktslæge F.) *Nr. 8.*
10. (Real.) Vilhelm T. Blangstrup (Justitsraad B., Landinspektør og Branddirektør). *Nr. 9.*

II Klasse.

1. A. Christian Struckmann (Læge S., R. af Db.) *Nr. 1.*
2. J. Peter S. Theil (Landmaaler Th., Gaardejer i Fuglse paa Lolland). *Nr. 4.*
3. Carl V. Grandjean, Broder til Nr. 4 i IV. *Nr. 3.*
4. A. Charles G. V. P. Münnich (Toldassistent M.) *Nr. 2.*
5. (Real.) Harald Frederiksen, Broder til Nr. 2 i V og Nr. 9 i IV. *Nr. 5.*
6. (Real.) Carl A. Nobel, Broder til Nr. 8 i III. *Nr. 6.*

I Klasse.

- *1. Poul C. Lütken, f. $25/2$ 1866, Broder til Nr. 2 i VI og Nr. 4 i III. *Nr. 1.*
- *2. Jens Brinch, f. $19/10$ 1865, Broder til Nr. 5 i III. *Nr. 2.*
- *3. C. Gustav Pontoppidan, f. $14/9$ 1864, Broder til Nr. 7 i III. *Nr. 3.*
- *4. (Real.) Georg Brabrand, f. $20/11$ 1863 (afd. Kjøbmand B.) *Nr. 5.*
- *5. (Real.) H. Peter Jakobsen, f. $22/5$ 1863 (Redaktør J.) *Nr. 4.*
- *6. (Real.) H. L. Carl C. Brehm, f. $5/3$ 1865 (Kjøbmand B.) *Nr. 6.*
- *7. (Real.) Charles O. Koop, f. $30/1$ 1864 (Plejemoder Enkefru Fangel).

Af de 48 Disciple ved Skoleaarets Begyndelse vare
 studerende 31,
 Realister . . . . 17.

Den 16. August 1875 vare af 51 Disciple
 studerende 32,
 Realister . . . . 19.

IV. Undervisningen.

Fag og Timer have i indeværende Skoleaar været saaledes fordelte:

Rektor Listov Dansk Litteraturhistorie i V+VI, Oldnordisk (og Svensk) i V og VI, Græsk i VI, Engelsk i IV R; 14 Timer ugentlig.

Overlærer Nielsen Latin i IV st. og i VI, Græsk i III st. og V; 27 Timer.

Overlærer Lütken Naturlære i III R, IV R, V, VI, Naturhistorie i I—IV, Tegning i I, II, III R, IV R; 29 Timer.
Adjunkt Wesenberg (fra den 15de Maj Cand. Monrad og Stud. Christensen) Mathematik i I—IV, Latin i I st.; 29 Timer.

Adjunkt Wittrup Dansk i I, Tysk i II—IV, Historie i V og VI, Skrivning i I, II, III R, IV R; 26 Timer.

Adjunkt Neergaard Fransk i III—VI, Latin i III st., Græsk i IV st.; 25 Timer.

Adjunkt Købke Dansk i II og III, Tysk i I, Engelsk i I R, II R, III R, Geografi i I—IV; 25 Timer.

Kst. Adjunkt Skovgaard Religion i I—III, Dansk Stil i V og i VI, Fransk i I og II, Engelsk i V og VI, Historie i II—IV; 26 Timer.

Kst. Adjunkt Elmquist Dansk i IV, Latin i II st. og i V, Historie i I; 23 Timer.

Organist Hyllested Sang i alle Klasser, 5 Timer, samt Ledelse af Lovsang ved Ugens Begyndelse og Slutning.
Gymnastiklærer Jepsen Gymnastik og Svømning i alle Klasser, 15 Timer, samt Øvelser i Riffelskydning.

Ingen Discipel har meldt sig til den math.-naturvidenskabelige Linie; i V Klasse har ingen valgt Tysk.

Ved Sangundervisningen, hvori alle de Disciple, der have Stemme, deltage, have Klasserne været fordelte i 4 Hold: I, II, III + IV a, IV b + V + VI; 1 Time om Ugen anvendes til trestemmig Sammensang.

I Gymnastik ere jævnlig 2 eller 3 Klasser forenede; de Disciple af IV, V og VI, som ikke tage Del i Sangen, have haft særskilte Gymnastikøvelser 1 Time om Ugen.

Fagens ugentlige Timetal i de forskjellige Klasser ses af omstaaende Tabel:

	I.		II.		III.		IV.		V.	VI.	Timer om Ugen.				
	St.	R.	St.	R.	St.	R.	St.	R.							
Dansk	1	1	2	-	2	1	-	2	1	1	2	1	1	1	17
Oldnordisk . . .	«	«	«	«	«	«	«	«	«	2	2	2	2	2	4
Latin	7	«	8	«	7	«	8	«	9	8	8	9	8	8	47
Græsk	«	«	«	«	5	«	5	«	6	6	6	6	6	6	22
Tysk	-	2	1	-	2	1	-	2	1	«	«	«	«	«	12
Fransk	3	«	3	«	3	«	1	1	2	3	3	3	3	3	19
Engelsk	«	3	«	3	«	3	«	3	2	2	2	2	2	2	16
Religion	2	«	2	«	2	«	«	«	«	«	«	«	«	«	6
Historie	2	«	2	-	2	1	-	2	1	3	4	3	4	4	17
Geografi	2	«	2	«	1	«	2	«	«	«	«	«	«	«	7
Mathematik . . .	-	4	1	2	3	2	-	4	1	5	«	«	«	«	22
Naturlære	«	«	«	«	«	2	«	3	3	3	3	3	3	3	11
Naturhistorie . .	2	«	2	«	2	«	2	«	«	«	«	«	«	«	8
Tegning	-	2	1	-	1	2	«	2	«	2	«	«	«	«	10
Skrivning	2	«	-	1	1	«	1	«	1	«	«	«	«	«	6
	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	
Sang	2	«	2	«	2	«	2	«	2	2	2	2	2	2	5
Gymnastik	4	«	4	«	4	«	4	(5)	4	(5)	4	(5)	4	(5)	15

Det midterste Tal i Tabellens Rubriker angiver Klassens Fællestimer; til venstre staa de studerendes, til højre Realisternes Særtimer.

I Henhold til Ministeriets Cirkulære af 7. September 1875 aflagde Undervisningsinspektionens Formand Prof. Dr. Steen et Besøg her ved Skolen den 10de og 11te Oktober og overværede i Løbet af begge Dage Undervisningen i de forskjellige Klasser.

Oversigt

over Skolens Arbejde

fra August 1876 indtil Udgangen af Maj 1877.

Dansk.

I Kl. Matzens Læsebog, 2den Del, benyttet til Oplæs-

ning og Analyse. Bojesens Sproglære med Forbigaaelse af adskillige Anmærkninger. Vers udenad efter Holst's Smaadigte. 31 hjemmeskrevne Stile og 23 skriftlige Arbejder paa Skolen.

I Kl. Real. som den studerende Afdeling. Desuden er en særskilt Ugetime for største Delen anvendt til skriftlige Øvelser (20 Separatstile) og til Læsning af Sproglæren.

II Kl. Matzens Læsebog, 3die Del, benyttet til Læsning og til Analyse. Bojesens Sproglære med Forbigaaelse af enkelte Anmærkninger. Ugentlig to skriftlige Arbejder: 1 hjemmeskrevne Stil og paa Skolen en Diktatstil. Hidtil 59 Stile.

— Real. Særtimen er i Regelen anvendt til skriftlige Øvelser. I alt 31 Separatstile.

III Kl. Arentzens og Thorsteinssons nordiske Mythologi gennemgaaet og i Forbindelse hermed læst Oehlschlägers Nordens Guder samt Helge, Yrsa og Hroars Saga. 59 skriftlige Arbejder, hvoraf 31 ere udførte hjemme, 28 paa Skolen.

— Real. særskilt i 1 Ugetime: Oplæsning, Analyse og skriftlige Arbejder.

IV st. Kl. M. Hammerichs »Danske og norske Læsestykker« benyttede til Oplæsning og til Meddelelse af Kundskab om dansk Litteratur; desuden læst udvalgte Stykker af Holberg, Oehlschläger, Heiberg og Hauch. — 30 Stile, hvoraf 9 ere skrevne paa Skolen.

— Real. Der er oplæst udvalgte Stykker af de vigtigste danske Forfattere og dertil knyttet biografiske og litteraturhistoriske Oplysninger. — Den græske Gudelære er mundtlig gennemgaaet og i Forbindelse hermed læst udvalgte Partier af Iliaden

og Odysseen i Wilsters Oversættelse. — Skriftlige Arbejder som den studerende Afdeling.

- V Kl. Den dansk-norske Litteraturhistorie er gennemgaaet fra og med Holberg indtil Baggesen med stadig Tilknytning til forelæste Stykker af Forfatterens Værker. — 22 Udarbejdelser ere skrevne. — Udenfor de skriftlige Øvelser ere særlige Opgaver af og til behandlede mundtlig paa Klassen.
- VI Kl. Litteraturhistorie sammen med V Klasse. — 20 skriftlige Udarbejdelser, hvoraf 3 paa Skolen*).

*) Opgaverne til Hjemmearbejder have været følgende:

Kunne Korstog til Palæstina tænkes mulige i vore Dage? — Hvorvidt er den Sætning sand: »Man skylder sit Fædreland alt, hvad man kan udrette?« — Nysgjerrighed betragtet som en ædel og som en uædel Drift. — Erindringens Værd. — Skadelige Følger af et ensomt Liv. — Forholdet mellem Danmark og Norge under disse Rigers Forening. — For hvilke Farer udsættes Mennesket ved en langvarig, uforstyrret Lykke? — Er det en Ros at kunne sige om et Menneske, at han har mange Venner? — Paa hvilke Maader kunne de store Erobrere siges at have virket heldbringende? — Hvorledes fremtræder Forskjellen mellem Nordboer og Grækere i »Værringerne i Miklagard?« — Om den Konst at være tilfreds. — Michel Angelo og Correggio (efter Oehlenschlägers »Correggio«). — Hvad er værst, Lidenskabelighed eller Ligegyldighed? — Hvilke Grunde tale for den almindelige Værnepligt? — Den aabenhjertige og den mistroiske. — Hvilken Betydning have de klassiske Studier for vor Dannelse? — Paa hvilke Punkter finde vi Lighed, paa hvilke Forskjel mellem den nyere Tid og henholdsvis Middelalderen og Oldtiden?

Opgaver til skoleskrevne Udarbejdelser:

Hvilken Betydning for Udviklingen af Menneskets Karakter maa vi tillægge Arbejdet? — Hvad forstås ved Aristokrati? Under hvilke Former optræder det i Historien? — Hvad forstås vi ved Tolerance i Almindelighed? Paa hvilke forskellige Omraader kan den vise sig? Hvorvidt er det en Dyd at være tolerant?

Oldnordisk (og Svensk).

- V Kl. Wimmers Læsebog Side 1—26, 40—43. Det vigtigste af Wimmers Formlære, 2den Udgave.
- VI Kl. Wimmers Læsebog Side 26—35, 40—54, 60—104, 129—132; desuden repeteret S. 1—26 og 54—59. Iversens Formlære, 2den Udgave, med de fornødne Tilføjelser. Der er meddelt Disciplene et kort Omrids af den oldnordiske Litteraturhistorie med særligt Hensyn til Læsebogens Stykker.

Af M. Hammerichs svenske Læsestykker have V og VI i Forening oplæst og oversat: nogle Folkesagn, en Del af Almqvists Grinstahamns nybygge, Prosastykker og Digte af Geijer, Tegnér, Runeberg. Lejligheden benyttedes, hvor den frembød sig, til at anstille Sammenligninger med Oldnordisk, Dansk og Engelsk.

Latin.

- I st. Kl. C. Listovs latinske Elementarbog fra Begyndelsen til Enden. Af Cornelius Nepos: Themistocles, Aristides. Af Madvigs Sproglære, forkortet Udgave: de vigtigste §§ af Bøjningslæren. Skriftlige Øvelser paa Skolen en Gang om Ugen.
- II st. Kl. Cæsars Gallerkrig, 4de Bog, med Forbigaaelse af Kap. 17, og af femte Bog Kap. 1—14. 50 Hexametre ere opskrevne og lærte udenad. Af Madvigs Sproglære Formlæren fuldstændigere, Ord-føjningslærens første Afsnit. Ugentlig en Hjemmestil, mundtlige og skriftlige Øvelser paa Skolen; i alt 34 Hjemmestile, 70 Skolestile.
- III st. Kl. Ciceros 3 første Taler mod Catilina; af Ovids Forvandlinger (Blochs Udv.): Pyramus og Thisbe,

Perseus V. 1—292, i alt 400 Vers. Af Madvigs Sproglære læst Syntaxens andet Afsnit Kap. 1—8; Formlæren og Syntaxens første Afsnit ere repeterede. Ugentlig en Hjemmestil og mundtlige og skriftlige Øvelser paa Skolen. Hidtil 34 Hjemmestile, 34 Skolestile.

IV st. Kl. Ciceros Tale for det maniliske Lovforslag og 1ste og 2den Tale mod Catilina; Livius' 8de Bog. Af Blochs Udvalg af Ovids Forvandlinger: Verdensaldrene (Vers 1—62), Deucalion (Vers 1—156), Phaethon, Actæon, Pyramus og Thisbe, i alt 827 Vers. Det vigtigste af Madvigs Sproglære. Tregders Mythologi, § 10—68. Ugentlig 2 korte eller 1 længere Hjemmestil, desuden skriftlige og mundtlige Øvelser paa Skolen; i alt 64 Hjemmestile, 39 Skolestile.

V Kl. Livius' 8de Bog, Ciceros Cato major, Senecas de constantia sapientis, Brickas og Thomsens »Udvalg af Tacitus' Annaler« Side 34—59; Horatius' Oder, 2den Bog, af Brevene første Bog og anden Bogs første Brev. Kursorisk er læst: Flemmers Udvalg af Sølvalderens Forfattere, første Hefte Side 3—69, Ciceros fjerde verrinske Tale Kap. 1—42. Af Madvigs Sproglære er Syntaxen læst; af Bojesens Antikviteter Side 5—18, 49—69. Der er skrevet 36 Versioner, afvejlende i Hjemmet og paa Skolen.

VI Kl. Tacitus, Udvalg af Bricka og Thomsen, Side 1—45; Ciceros Skrift om Pligterne, 1ste Bog; Horats' Oder, 2den Bog, Breve, 1ste og 2den Bog; af Madvigs Udvalg af latinske Digtere: Catull (1—8, 12), Tibull (1, 2, 4), Propertis (1, 2, 4—7), Ovid (1, 2), Martial (1—5, 8—17), i alt 804 Vers. Repeteret

er desuden: Ciceros Taler mod Catilina og Cato major; Livius' 22de Bog, Virgils Æneide, 2den Bog. Kursorisk er læst: Sallusts Catilina, Kap. 50 til Enden, Seneca de providentia, Flemmers Udvalg af Sølvalderens Forfattere, II, Side 2—20. 53—57; nogle Breve af Plinius. Madvigs Sproglære repeteret. Af Bojesens Antikviteter læst Side 18—69, 131—155; Tregders Litteraturhistorie Side 123 til 174; Resten i Udvalg. 42 Versioner ere skrevne, hvoraf 8 paa Skolen.

Til Afgangsexamen opgives: Ciceros Taler mod Catilina, Cato major, 1ste Bog om Pligterne; Livius' 22de Bog; Udvalg af Tacitus ved Bricka og Thomsen. Side 1—45; Virgils Æneide, 2den Bog; Horats' Oder, 1ste og 2den Bog, og Breve, samt de ovennævnte Digte af Madvigs Udvalg.

Græsk.

- III st. Kl. Bergs Forskole, S. 1—20 (adskillige Exempler ere forbigaaede). Nogle af de danske Stykker ere tillige nedskrevne. Bergs udvalgte Stykker af græske Historikere, Side 58—64 (§ 31—37 forbigaaet). Det vigtigste af Böjningslæren efter Bergs Formlære.
- IV st. Kl. Bergs udvalgte Stykker af græske Historikere, Side 22—23, 35—45, 64—68, 83—92: Homers Odysseé, 1ste Bog. Bergs Formlære er repeteret.
- V Kl. Af Herodots Historie, Bergs Udvalg, Side 1—57 (134 Kapitler); Xenofons Mindeskrift, 2den Bog; Homers Odysseé, 9de, 10de og 22de Bog. Tregders Mythologi. Bergs Formlære.
- VI Kl. Fortællinger af Herodots Historie ved Berg, Side 36—45, 101—111 (S. 46—101 Repetition); Platons Apologi og Kriton; Demosthenes' 1ste Tale mod Philip. Homers Iliade, 6te og 9de Bog. Af

Tregders Anthologia Græca, 2den Udgave: Hom. Hymner 4, 5, 6, Elegier 1, 4, 5, 7, 8, 9, 12, 15, 16, alle Epigrammerne, æolisk Lyrik 2, 6, 10, 11, 12, 13, 16, 18, 20, 21, 22, 24, 26, dorisk 3, 5, 7, Idyller 2, 6, 8, 12. Desuden repeteret hvad der var læst ifjor i V Klasse. — De væsentligste Par-tier af Det græske Statsliv ved Christensen, af Tregders Litteraturhistorie og Mythologi.

Til Afgangsexamen opgives: Fortællinger af Herodots Hi-storie ved Berg, Side 36—111; Xenofons Mindeskrift 1ste Bog; Platons Apologi og Kriton; Demosthenes' 1ste Tale mod Philip; Homers Iliade VI og IX, Odysseens III, IV, VI; af Tregders Anthologi de ovenfor anførte Digte, tilsammen 663 Vers.

Tysk.

- I Kl. Kapers Læsebog for Mellemlasserne, Side 1—56; af Hjorts Sproglære ved Kaper det vigtigste af Formlæren, dog med Undtagelse af de uregelrette Verber.
- Real. i en særskilt Ugetime mundtlig og skriftlig Ind-øvelse af Sproglæren efter Kapers Stiløvelser for Begyndere.
- II Kl. Hwiids Læsebog S. 75—105, 117—138, 151—160, 163—177, 228—240. Læst og indøvet det vig-tigste af Formlæren efter Hjorts Sproglære ved Kaper. Gloser udenad sammen med Læsebogen.
- Real. 1 ugentlig Særtime. Mundtlige og skriftlige Øvelser efter Jürs' og Rungs Materialier af Styk-kerne 1—77. Sproglæren særskilt gennemgaaet. 30 Hjemmestile.
- III $\frac{1}{2}$ Kl. Kapers & Simonsens Læsebog for de højere Klasser, Side 52—79, 104—116, 122—128, 192—196, 199—218, 242—254. Enkelte Gange Øvelser i

Oversættelse fra Bladet. Formlæren samt de vigtigste Stykker af Ordføjningslæren efter Hjorts Sproglære ved Kaper. Gloser udenad sammen med Læsebogen.

— Real. 1 ugentlig Særtimer. Mundtlige og skriftlige Øvelser, først efter Jürs' og Rungs, derpaa efter Kapers Stiløvelser for Mellemklasserne. Ordføjningslæren særskilt gennemgaaet. 1 Hjemmestil ugentlig (i alt 31). 17 skriftlige Arbejder paa Skolen.

IV Kl. Hjorts Læsebog, pros. Afdel. I, Side 341—361, 391—400; Afdel. II, Side 8—16, 34—40 i Lektier; Afd. I S. 88—112 og 264—269 fra Bladet. Maanedslæsning efter samme Læsebog 84 Sider; Fibigers Anthologi Side 1—12, 18—75, 104—110 (i Udvalg) fra Bladet. Sproglæren efter Kaper. Gloser indøvede sammen med Læsebogen.

— Real. 1 ugentlig Særtimer. Smaastykker af Læsebogen og Gloser udenad. 1 ugentlig Hjemmestil efter Lorenzens Stiløvelser. Mundtlige og skriftlige Stiløvelser paa Skolen efter samme Bog. I alt 33 Hjemmestile og 34 Stile paa Skolen.

Fransk.

I Kl. Boring, Manuel de langue française, S. 58—99, 126—140, 149—164; af Vers ere lærte udenad: »Le corbeau et le renard«, »le lion et le rat« og Énigmes I, VIII, X, XIII, XVIII. Ploetz, Syllabaire français, S. 33—56. Det vigtigste af Formlæren efter Abrahams' Grammatik. 25 hjemmeskrevne Stile (Oversættelse af de danske Stykker i Ploetz's Syllab.).

- II Kl. Sicks Læsebog til Skolebrug, anden Afdel., 1874: Side 6—12, 13—18, 27—28, 31, 34—41, 43, 52—58, 66—67, 71—73, 106—118, 141—145, 167—174, 206—219. Ploetz, Syllabaire français, Side 37—52. Det vigtigste af Formlæren efter Abrahams' Grammatik. 20 hjemmeskrevne Stile (Oversætt. af de danske Stykker i Ploetz's Syllab.).
- III Kl. Borring, Études littéraires, 6te Udg., Side 46—62, 98—126, 141—151, 190—209, 379—389. Formlæren efter Abrahams' Grammatik. 1 ugentlig Hjemmestil; i alt 29.
- IV Kl. Samme Bog som i III Kl., Side 20—46, 98—141, 151—160, 190—209, 390—401. Af og til Extemporallæsning. Som Maanedslæsning er læst Aventures de Gil Blas (bibliothèque rose illustrée). Af Abrahams' Grammatik er Formlæren repeteret, enkelte Afsnit af Ordføjningslæren gennemgaaede.
- Real. som den studerende Afdeling. Desuden er 1 ugentlig Time benyttet til Oversættelse fra Dansk af lette Exempler, Extemporallæsning og Indøvelse af Grammatik og Gloser.
- V Kl. Ploetz, Manuel de littérature française 1871, Side 153—316; som Maanedslæsning er læst Abdallah par Laboulaye og Le village par Feuillet. Efter Abrahams' Grammatik er Formlæren repeteret; af Syntax er lektievis læst Side 120—155, 170—180. Ugentlig 2 korte Hjemmestile (i alt 65) og mundtlig Oversættelse fra Dansk.
- VI Kl. Samme Bog som i V Kl., Side XV—XXI, 54—60, 286—339, 343—371, 373—402, og Molière L'Avare. Som Maanedslæsning: Corneille Le Cid, Naville Le Devoir og Mérimée Colomba. — Abrahams'

Grammatik. Ugentlig en Hjemmestil og en Skolestil, i alt 36 og 32.

Engelsk.

- I Rkl. Læst og indøvet de 72 første Stykker af J. Listovs Ledetraad, 1ste Afdeling. Øvelse i at nedskrive de læste Stykker, i Regelen i hver Time.
- II Rkl. Af Listovs Ledetraad, 1ste Afdeling, Side 62—71; af 2den Afdeling de 91 første Stykker. De skriftlige Øvelser (i Regelen hver Time) have bestaaet i Nedskrivning paa Engelsk af de danske Stykker.
- III Rkl. Listovs Ledetraad, 2den Afdeling, fra Stykket 91 til Bogens Ende. Af Listovs Læsestykker og Stiløvelser, 1ste Afdeling, de første 18 Stykker; af Læsestykkernes 2den Afdeling Side 3—26. Jævnlig skriftlige Øvelser paa Skolen.
- IV Rkl. Listovs Læsestykker og Stiløvelser, 1ste Afdeling. Bogen er læst fuldstændig; til Prøven opgives kun Stykkerne af ulige Nr. Af Læsestykkernes 2den Afdeling Side 3—117, 155—170, 178—204, 207 til 209, 213—215. Det fornødne af Formlæren efter Rosing og 2den Afd. af Listovs Ledetraad.
- V Kl. Listov, The English Reader, Side I—XXXII og S. 1—68. De tilsvarende »Dansk-engelske Øvelser« (S. 106—124) ere mundtlig og skriftlig oversatte. Det vigtigste af Rosings Formlære.
- VI Kl. Listov, The English Reader, Side 62—105; af »Dansk-engelske Øvelser« ere Stykkerne 62—71 mundtlig og skriftlig oversatte. Listov, Udvalg af engelske Forfatteres Skrifter, 1ste Hefte, S. 3—56. — Til Afgangsexamen opgives: The English Reader, S. 1—105, og Udvalg I, Side 3—56.

Religion.

- I Kl. Assens' Bibelhistorie (mindre Udgave) fra Begyndelsen til Salomons Død (Side 1—58). Balslevs Forklaring til Luthers Katekismus § 1—65 (til den anden Artikel). Psalmer: Nr. 19, 39, 205, 227, 261, 294, 375, 433.
- II Kl. Assens' Bibelhistorie: G. T.'s Historie fra Salomons Død og N. T.'s til og med Bjergprædikenen (Side 59—117). Balslevs Forklaring § 72—110 (fra »Om Jesu Kristi Person« til Alterens Sakrament). Psalmer: Nr. 39, 71, 82, 227, 251, 375, 532, 534.
- III Kl. Assens' Bibelhistorie fra Jesu andet Ophold i Jerusalem til Bogens Ende og repeteret hele N. T.'s Historie. Hele Balslevs Forklaring repeteret. Psalmer: Nr. 19, 82, 141, 149, 205, 227, 270, 375.

Historie.

- I Kl. Blochs »Lærebog i Historien for Realskoler«. Middelalderens Historie (I, Side 95—200), forfra til Valdemar Atterdags Død.
- II Kl. Blochs Lærebog i Historien for Realskoler: Middelalderens (I, Side 95—153) og Begyndelsen af den nyere Tids Historie (II, Side 1—41).
- III Kl. Blochs Lærebog for Realskoler: Oldtidens Historie (I, Side 1—94) og Nordens Historie fra Frederik den 3dies Død til 1792 (II, Side 99—131).
- Real. I en særskilt Ugetime efter Blochs Lærebog: Europas Historie i Middelalderen og i den nyere Tid til c. 1660 (I, Side 94—153; II, 1—41); Nordens Historie til Valdemar den store (I, 153—184).
- IV Kl. Blochs Lærebog for Realskoler: Den nyere Tids

Historie fra 1660 til Nutiden (II, Side 42—71, 99—229).

- IV Kl. Real. I en særskilt Ugetime er Blochs Lærebog for Realskoler, 1ste og 2den Del, repeteret, med Undtagelse af hvad der i Aarets Løb er læst med den øvrige Klasse.
- V Kl. Thriges mindre Lærebog i den gamle Historie (Side 1—213). Den nyeste Historie efter Blochs større Lærebog (Side 1—119).
- VI Kl. Thriges mindre Lærebog i den gamle Historie. Middelalderen og den nyere Tid efter Blochs Lærebog for Realskoler med enkelte Tilføjelser. Nordens Historie fra Reformationen efter Thrige. Den nyeste Historie efter Blochs større Lærebog.

Geografi.

- I Kl. Granzows Lærebog i Geografien fra Side 80 til 156.
- II Kl. Thriges Lærebog i Geografien: fra Frankrig indtil China.
- III Kl. Asien fra China, Afrika, Amerika og Australien efter samme Lærebog.
- IV Kl. Repetition af Thriges Lærebog, med mundtlige Meddelelser.

Arithmetik.

- I Kl. Læst og indøvet efter H. Smiths Arithmetik: Art. 1—104, de fire Regningsarter, Brøker og Proportioner; 139—150, Decimalbrøk. Praktisk Regning efter Chr. Hansens Regneopgaver III.
- Real. 1 Time ugentlig anvendt til praktisk Regning.
- II Kl. Læst efter Smiths Arithmetik: Art. 105—116 om Potens; 92—104 om Proportioner; 139—150 om Decimalbrøk. Praktisk Uddragning af Kvadratrod

og Kubikrod. — Skriftlige Hjemmearbejder hver anden Uge, og praktisk Regning paa Skolen.

III Kl. Læst efter Smiths Arithmetik: Art. 117—138 om Roduddragning; 155—159 af Afsnittet om Ligninger; 174—178 Ligninger med flere Ubekjendte. Skriftlige Hjemmearbejder 1 Gang ugentlig.

— Real. 1 Time ugentlig praktisk Regning efter Hansens Regnebog III.

IV Kl. Læst efter Smiths Arithmetik: Art. 168—194, Ligninger, Logarithmer, Rækker og Rentesregning. Repeteret omtrent hele Arithmetiken. Skriftlige Arbejder 1 Gang om Ugen.

Geometri.

II Kl. Læst efter Smiths Geometri: Art. 1—143.

III Kl. Læst efter samme Bog: Art. 144—186.

IV Kl. Læst efter samme Bog: Art. 192—211 og repeteret hele Geometrien.

Naturlære.

III Rkl. H. Christies Lærebog i Fysik for Middelskolen, Side 1—98: Legemernes almindelige Egenskaber, Magnetisme, Elektricitet og Varme.

IV Rkl. Læst Christies Lærebog i Fysik Side 96—189 og repeteret hele Bogen. Johnstrup, »De kemiske Grundstoffer«, S. 32—62 og repeteret hele Bogen.

V Kl. Af K. Schmidts mindre Lærebog i Fysik er læst og repeteret S. 1—197.

VI Kl. Læst Christies Fysik, Side 96—189, og repeteret hele Bogen. Astronomi efter G. S. Jörgensens Lærebog.

Naturhistorie.

I Kl. Efter Lützens Begyndelsesgrunde af Dyrerigets

Naturhistorie (Lærebog i Zoologien, Nr. 2): Krybdyr, Padder og Fiske (S. 114—164). Af Vaupells Botanik (4de Oplag) er læst S. 1—44.

- II Kl. Efter Lützens Lærebog: Leddyr (Side 167—227). Efter Vaupell: Tokimbladede Planter (S. 86—122).
- III Kl. Efter Lützens Lærebog: Bløddyr (Side 228—261) og Pattedyr (S. 1—68). — Efter Vaupell: enkimbladede og blomsterløse Planter (Side 122—166) samt Læren om Plantens Sammensætning og Liv (Side 45—80).
- IV Kl. Afsluttende Repetition efter Vaupells og Lützens Lærebøger.

Tegning.

- I Kl. Øvelser i Frihaandstegning efter Hetschs 24 Øvelsestavler. Omridset af Tegningen optrækkes med Pen, Hjælpeiniere punkteres med Ridsefjeder, saasnart nogen Haandfærdighed er naact. Forberedende Øvelser til geometrisk Tegning.
- Real. De samme Øvelser som de studerende Disciple, og særskilte Øvelser i Frihaandstegning.
- II st. Kl. Øvelser i geometrisk Tegning, navnlig Konstruktioner af Plangeometrien.
- II Rkl. Geometrisk Tegning sammen med de studerende Disciple. Fortsatte Øvelser i Frihaandstegning.
- III Rkl. Øvelser i geometrisk Tegning. Konstruktioner vedrørende Cirkler og rette Linier. Ovaler og Ægvaler. Frihaandstegning, dels efter Gibsmodeller, dels efter skyggede Fortegninger.
- IV Rkl. Ovaler, Spiraler og Keglesnitlinier, senere Skruer, Tandhjul og enkelte fysiske Apparater i to eller tre Projektioner.

Skydning.

Disciplene i de to øverste Klasser, og fra Begyndelsen af indeværende Skoleaar tillige Realisterne i IV, have i 1876 været samlede 13 Gange til Øvelser i Riffelskydning. Den 31. Maj fandt Præsentation Sted for Gymnastikinspektøren, Kammerherre Wegener. Præmieskydning afholdtes den 6te Juli. Skydningen er foretagen staaende, de første Gange i støttet, senere i frit Anslag.

Aarets Resultat vil ses af følgende Oversigt:

Deltagernes Antal.	Afstand i Alen.	Antal af Skud.	Træffere.	Totalsum.	Middeltal.
3	Slutningen 200 og 300	af Skole- 130	Aaret 1875 66	— 1876. 164	1,26
8	200 og 300	384	161	386	1,00
5	Begyndelsen 200 og 300	af Skole- 182	Aaret 1876 69	— 1877. 172	0,95
5	100 og 200.	176	97	229	1,30

Ved Præmieskydningen var Afstanden 200 Alen. Hver af Deltagerne gjorde 5 Skud med Miniériffel i frit Anslag; til 1ste Præmie krævedes 10 Points, til 2den 9, til 3die 8. Første Præmie (Nordiske Digtere i vort Aarhundrede ved P. Hansen) blev vunden med 10 Points, anden (Rejse i Grækenland af Stenersen) med 10 Points, tredie (Chr. Winthers Træsnit med Billeder af danske Kunstnere) med 9 Points.

Forberedelsesklassen.

Dansk.

Oplæsning, Gjenfortælling, Stavning og grammatiske Øvelser efter Matzens Læsebog, anden Del; Digte udenad efter samme Bog. Retskrivnings-Reglerne gennemgaaede. Det vigtigste af Wulffs Sproglære. 63 skriftlige Arbejder paa Skolen, dels Gjen-

fortællinger, dels efter Diktat. 5 Disciple have desuden særskilt skrevet 1 Diktatstil ugentlig.

Tysk.

J. Listovs Elementarbog Side 1—43; Schneekloths Læsebog Side 63—65, 67—71, 77—82, 87—109, 116—133. Det vigtigste af Bøjningslæren efter Hjorts mindre Sproglære ved Kaper.

Fransk.

Borring, Manuel de langue française, Side 23—47. Ploetz, Syllabaire français, Side 1—30. Hjelpeverbernes og de regelrette Verbers Bøjning. 30 hjemmeskrevne Oversættelser til Fransk efter Ploetz.

Religion.

Balslevs Bibelhistorie Side 3—41, 54—58; 59—95, 101—102. Luthers lille Katekismus: De ti Bud og Fader vor med Luthers Udlægning, Troen med mundtlige Forklaringer. Psalmer: Nr. 19, 77, 88, 130, 149, 310.

Historie.

Det vigtigste af Oldtidens, Middelalderens og den nyere Tids Verdenshistorie til den franske Revolution efter Kofods fragmentariske Lærebog. Danmarks Historie til Frederik den femtes Død efter sammes Udtog af Fædrelandshistorien ved Thrige.

Geografi.

Almindelig Oversigt over hele Geografien efter Granzows »Geografi til Brug ved den første Undervisning«.

Regning.

Afslutning af Regning med hele Tal for nogle faa af Disciplene efter Chr. Hansens Regneopgaver I. De fire Regningsarter med Brøk efter Chr. Hansens Tavleregningsopgaver II. En Discipel tillige efter samme Tavleregningsopgaver III. Den mindre og større Tabel stadig indøvet; ligeledes Læsning af større Tal, samt af og til Hovedregningsøvelser.

Naturhistorie.

Efter Lützens Begyndelsesgrunde af Dyrerigets Naturhistorie (Lærebog i Zoologien Nr. 2) læst S. 1—109: Pattedyr og Fugle.

Tegning.

Øvelser i Frihaandstegning efter Hetschs Fortegninger.

Skrivning.

Øvelser i de enkelte Bogstavtræk og Bogstaver samt Sammenskrift efter Bjerrings Forskrifter.

V. Skolebeneficier*).

I. Fri Undervisning have i dette Skoleaar:

*L. H. Carstensen (VI), H. J. Junior (VI), *E. Jespersen (IV), *C. B. Olivarius (IV), *H. J. Posselt (IV), J. H. E. J. Friis (III), *U. K. S. Brinch (III),
og extraordinært som Lærersønner: *A. Lütken (VI), *H. A. I. Hagerup (VI), *C. J. Neergaard (III), O. D. Lütken (III), P. C. Lütken (I).

II. Højeste Stipendium (100 Kr.):

*A. Lütken (VI), J. J. Olivarius (VI), J. M. Volquartz (IV).

III. Mellemsste Stipendium (70 Kr.):

*H. A. I. Hagerup (VI), *H. J. Posselt (IV), A. C. G. V. P. Münnich (II).

IV. Laveste Stipendium (40 Kr.):

*L. H. Carstensen (VI), *E. Jespersen (IV), *C. B. Olivarius (IV), *C. J. Neergaard (III), *U. K. S. Brinch (III).

De to Portioner af det Moltkeske Skolelegat for Embedsmænds Sønner bleve i 1876 af Administrationen for Grevskabet Bregentved udbetalte til J. Wittrup (dimitteret ifjor Sommer til Universitetet) og A. Lütken (VI).

Ved Afstemning paa et Lærermøde den 23. Juni 1876, i Henhold til Fundatsen af 1864 for Overlærer H. J. Blichers

---

*) Mærket * ved et Navn betegner, at vedkommende Discipel nyder baade et Skolestipendium og fri Undervisning.

Legat § 4, tillagdes Legatets Aarsrente (40 Kr.) Discipel J. M. Volquartz i III (nu i IV) Klasse.

Ogsaa for 1876 har Kammerherre Treschow til Brahesborg tildelt Discipel i IV Kl. H. J. Posselt en Portion af Gehejmekonferentsraad F. W. Treschows Legat til Skolehjælp for uformuende Dreng og Piger, stor 50 Kr. halvaarlig.

VI. Bibliothek og videnskabelige Samlinger.

A. J. D. Hages Legat.

1. Regnskab for Legatet i Finantsaaret 1876—77.

1. Legatet ejede d. 31. Marts 1876:

- a) en Panteobligation . . . . Kr. 3000,00.
- b) en Statsobligation . . . . — 200,00.
- c) kontant Beholdning . . . . — 69,67.

2. Indtægt i Finantsaaret 1876—77:

Kontant Beholdning d. 31. Marts 1876 .	Kr.	69,67.
Renter for 1876	—	128,00.
Forpagtningsafgift (Forudbetaling) for 1877	—	994,18.
Udtaget af Sparekassebeholdning	—	300,00.
		1491,85.

3. Udgift i Finantsaaret 1876—77:

Boghandlerregninger m. m. .	Kr.	711,11.
Indbinding	—	147,47.
Udgifter til de naturhist. og		
fysiske Samlinger m. m.	—	600,60.
		1459,18.
Kontant Beholdning d. 31. Marts 1877 .	Kr.	32,67.

4. Legatet ejede d. 31. Marts 1877:
- a) en Panteobligation . . . . Kr. 3000,00.
  - b) en Statsobligation . . . . — 200,00.
  - c) i Sparekasse . . . . . — 10,00.
  - d) kontant Beholdning . . . — 32,67.

2. Bøger, kjøbte for Legatets Regning.

- Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie, udg. af det kgl. nordiske Oldskrift-Selskab. 1876, 1—4.
- Annalen der Physik u. Chemie. Herausg. v. J. C. Poggen-
dorff. Leipzig 1876, 5—12. 1877, 1—3.
- , Beiblätter. Herausg. v. J. C. Poggen-
dorff. Leipzig
1877. I, 1—5.
- Archiv for Mathematik og Naturvidenskab. Udgivet af S. Lie,
Worm Müller og G. O. Sars. Christ. I, 2—4. II, 1.
- , Historisk. Et Maanedsskrift. Udg. af F. C. Granzow.
1876, 6—12. 1877, 1—6.
- Bergsøe, V., Rom under Pius IX. 23—28. 1876—77. fol.
- Bibliotheca historica, herausg. v. W. Müldener. (Vandenhoeck
& Ruprecht, Göttingen). XXIII, 2. 1875. XXIV, 1—2.
1876.
- Blytt, Ax., Norges Flora eller Beskrivelser af de i Norge vildt-
voxende Karplanter. Tillægshefte. Christ. (1877).
- Tyge Brahes Meteorologiske Dagbog, holdt paa Uranieborg for
Aarene 1582—1597. Udg. af det kgl. danske Videnskabernes
Selskab. 1876.
- Cantù, C., Verdenshistorie, frit bearb. ved E. Holm og Ph.
Weilbach. 44—50. 1876—77.
- Danske Magazin. Fjerde Række. IV, 3. 1876. 4to.
- Darwin, Ch., Rejse om Jorden. Paa Dansk ved E. C. Han-
sen og A. Jørgensen. 3—10. 1876.
- Duruy, V., Histoire des Romains jusqu' à la fin du règne des
Antonins. I—V. Paris 1871—77.
- Elze, K., Lord Byron. Paa Dansk ved K. Kroman. 2—6.
1876.
- Fabricius, O., Horsens Kjøbstads Beskrivelse og Historie. 2.
Odense 1876.
- Falbe-Hansen, V., og W. Scharling, Danmarks Statistik.
1—2. 1877.

- Floræ Danicæ Iconum fasciculus XLIX. (1877). fol.
- Folkeviser, Gamle Jyske, samlede af Folkemunde, især i Hamme-
rum Herred, af E. T. Kristensen. 5. 1876.
- Fridericia, J. A., Danmarks ydre politiske Historie 1629—1660.
I. Disp. 1876.
- Geijer, E. G., Samlade skrifter. I—VIII. Stockh. 1875.
- Hofberg, H., Svenskt biografiskt Handlexikon. Lefnadstecknin-
ger af män og qvinnor. 13—15. Stockh. 1876.
- Hof- og Statskalender, Dansk. Statshaandbog for Aaret 1877.
- Huitfeldt, H. J., Christiania Theaterhistorie. 2—5. 1876.
- Höjer, M., Konungariket Sverige, en topografisk-statistisk be-
skrifning. 15—19. Stockh. 1876—77.
- Jørgensen, A. D., Den nordiske kirkes grundlæggelse og første
udvikling. 3. 1876.
- Kjellman, F. R., Svenska Polar-expeditionen år 1872—1873 un-
der ledning af A. E. Nordenskiöld. Stockh. 1875.
- Kjærbølling, N., Skandinaviens Fugle, med særligt Hensyn til
Danmark. Paa ny udg. af J. Collin. 14.
15. 1876—77. fol.
- , Skandinaviens Fugle. 2den Udgave ved J.
Collin. Text. 4—9. 1875—76.
- Ljunggren, G., Svenska vitterhetens häfder efter Gustaf III:s
död. II, 3—4. Lund 1876—77.
- Lorenzen, C. C., Rejseskildringer, Fortællinger og Sagn fra
Sønderjylland. 1877.
- Löffler, E., Haandbog i Geographien. 9. 1876.
- Mindesmærker, Danske, udg. af en Forening. Anden Række. 7.
Roskilde Domkirke, beskr. af J. Kornerup. 7de Afd. fol.
- Mittheilungen aus der historischen Litteratur, redig. v. R. Foss.
IV, 3—4. 1876. V, 1—2. 1877.
- Nielsen, Fr., Romer-Kirken i det nittende Hundredaar. En
historisk Skildring. Pavedømmet. 1876.
- Nielsen, O., Kjøbenhavn i Middelalderen. 2—4. 1876—77.
- Overskou, Th., Den kongelige danske Skuepladses Historie, fra
1849 indtil 1874. Udg. og bearb. af Edg. Collin. 13—15.
1876.
- Paulsen, A., Naturkræfterne, deres Love og vigtigste Anven-
delse. 15—18. 1876—1877.
- , Lærebog i Optik til Brug for de lærde Skoler.
1876.
- Petermann, A., Mittheilungen aus Justus Perthes' geogra-

- phischer Anstalt. 1876, 6—12. 1877, 1—5. Gotha. 4to.
- Petermann, A., Inhaltsverzeichniss von Petermann's »Geographischen Mittheilungen« 1865—1874. Gotha 1877. 4to.
- , Ergänzungsheft Nr. 34; Nr. 36—51. 1872—77. (Rohlf's, G., Reise durh Nord-Afrika 1865 bis 1867. 2te Hälfte. — Radde, G., Vier Vorträge über den Kaukasus. 1874. — Mauch, C., Reisen im Inneren von Süd-Afrika, 1865 bis 1872. — Wojeikof, A., Die atmosphärische Circulation. 1874. — Petermann, A., Die Süd-Amerikanischen Republiken Argentina, Chile, Paraguay und Uruguay. 1875. — Waltenberger, A., Die Rhätikon-Kette, Lechthaler — und Vorarlberger Alpen. 1875. — Behm, E., u. H. Wagner, Die Bevölkerung der Erde. Jährliche Übersicht. III—IV. 1875. 1876. — Sewerzow, N., Erforschung des Thian-Schan-Gebirgs-Systems 1867. I—II. 1875. — Cernik, J., Technische Studien-Expedition durch die Gebiete des Euphrat und Tigris. I—II. 1875—76. — Bretschneider, E., Die Pekinger Ebene und das benachbarte Gebirgsland. 1876. — Haggenmacher, G. A., Reise im Somali-Lande 1874. — Czerny, F., Die Wirkungen der Winde auf die Gestaltung der Erde. 1876. — Pruyssenaere, E. de, Reisen und Forschungen im Gebiete der weissen und blauen Nil. I—II. 1877.). Gotha. 4to.
- Rosenørn, M. H., Greve Gert af Holsten og Niels Ebbesøn af Nørreris. 4. Randers 1876.
- Samlinger, Danske, for Historie, Topografi osv. Udgivne af C. Bruun, O. Nielsen og A. Petersen (senere S. Birket-Smith). I—VI. 1865—71. Anden Række. I—IV. V, 1—3. 1871—77.
- til jydsk Historie og Topografi. VI, 2. Aalb. 1876.
- Schmidt, K., Mindre Lærebog i Fysik. II. Odense 1876.
- Schmidt, V., Assyriens og Ægyptens gamle Historie. II. 1877.
- Steenstrup, J. C. H. R., Indledning i Normannertiden. (Normannerne. I.) 1876.

- Thorsøe, A., Den danske Stats Historie fra 1814—1848. 1—4. 1876—77.
- Tidsskrift, Botanisk, udg. af den botaniske Forening. Redig. af Hj. Kiærskou. Anden Række. IV, 4. 1876. Tredje Række. I, 2—4. 1875—77.
- , Det danske geografiske Selskabs. Redigeret af Ed. Erslev. I. 1877. 1—2. 4to.
- for popul. Fremstillinger af Naturvidenskaben. Femte Række. III, 3—6. IV, 1—2. 1876—77.
- , Historisk, udgivet af den norske historiske Forening. IV, 2—3. Anden Række. I, 1. Krist. 1876.
- , Naturhistorisk, stiftet af H. Krøyer, udg. af J. C. Schiødte. Tredie Række. X, 2—3. 1876.
- Vaupell, O., Den danske Hærs Historie til Nutiden og den norske Hærs Historie indtil 1814. II, 1—2. 1876.
- Wallis, E., Illustreret Verdenshistorie. Efter den svenske Originaludgave ved L. Daae og A. C. Drolsum. 1—13. Krist. 1876—77.
- Weber, G., Allgemeine Weltgeschichte. XII, 1. Leipz. 1876.
- Weilbach, Ph., Dansk Konstnerlexikon. 1. 2. 1877.
- Zeitschrift für die gesammten Naturwissenschaften. Redig. von C. G. Giebel. Neue Folge. 1876, 4—12. Dritte Folge. I. 1877, 1. 2. Berlin.
- Historische, herausg. von H. v. Sybel. XVIII. 1876, 3. 4. Neue Folge. I. 1877, 1—3. München.

Skolens **fysiske Samling** har i Aar ikke erholdt nogen Forøgelse.

Til de **naturhistoriske Samlinger** er modtaget Resten af den i forrige Aars Program omtalte Insektsamling, der saaledes nu bestaar af 10 Kasser. Enkelte i Aarets Løb købte Fugle ere indsendte til Udstopning, men endnu ikke komne tilbage. Desuden er foræret til Samlingerne: af Skovrider Björn i Hallerup en Varietet af Musvaagen, *Buteo vulgaris* (udstoppet ved Konservator Hansen); af Fisker F. Olsen et Exemplar af Nordisk Lom, *Colymbus arcticus* (indsendt til Udstopning); af Discipel J. Frederiksen 3

store Exemplarer af Rur, *Lepas* sp., paa Skallerne af en Blaamusling; endvidere af Handelsagent L. Viale en Del større og sjældnere Former af udenlandske Insekter (endnu ikke opstillede).

B. Bøger, anskaffede for Skolekassens Tilskud eller givne af Ministeriet og andre.

De fra Kirke- og Undervisningsministeriet sendte Skrifter ere her mærkede med †; ved * betegnes de Gaver, der skyldes Privates Velvillie.

† Aar bog for Kjøbenhavns Universitet, den polytekniske Lærestanstalt og Kommunitetet, indeh. Meddelelser for de akademiske Aar 1873—75, udg. af C. Goos. 1876.

† Aarsberetninger og Meddelelser fra det store kgl. Bibliothek. Udg. af C. Bruun. III, 1. 1876.

Abrahams, N. C. L., Meddelelser af mit Liv. Udg. af A. Abrahams. 3—6. 1876.

Ammiani Marcellini Rerum gestarum libri qui supersunt. Rec. V. Gardthausen. I—II. Lips. 1874—75.

Anthologia Græca. In usum scholarum iterum emendatius ed. P. H. Tregder. 1873.

Arentzen, Kr., Baggesen og Oehlenschläger. Literaturhistorisk Studie. VI (1816—1817). 1876.

Asmussen, A. F., Ny geistlig Stat. 1876. 4to.

Baggesen, J., Udvalgte Digte. Med Indledning og Anmærkninger af Kr. Arentzen. 1876.

Blom, H., Russisk Sproglære til praktisk Behov. Krist. 1873.

Blædel, N. G., Udvidet Confirmations-Undervisning eller evangelisk-luthersk Kirkelære. 2—6. 1876—77.

Tychonis Brahei et ad eum doctorum virorum epistolæ. Nunc primum collectæ et editæ a F. R. Friis. 1—2. 1876. 4to.

Brandes, G., Danske Digtere. Charakterbilleder. 1877.

—, Sören Kierkegaard. En kritisk Fremstilling. 1877.

Brandt, C. J., Gammeldansk Læsebog. I. 1857.

Bruun, C., Samfundet til den danske Literaturs Fremme i Tidsrummet 1827—1877. 1877.

Buchholz, E., Anthologie aus den Lyrikern der Griechen. 2te Aufl. 1—2. Lpz. 1873—75.

- Bunyan, J., *En Pillegrimsvandring*. (Ved C. M. Kragballe).
Med en kort Skildring af Forf.s Levnet. 1854.
- Byron, *Udvalgte dramatiske Digte og Fortællinger*. Overs. af
E. Lembeke. 6. 1876.
- Cholevius, L., *Dispositionen und Materialien zu deutschen Auf-
sätzen*. I. 8te Aufl. II. 6te Aufl. 1875—76.
- Conversationslexikon*, Nordisk. Anden Udgave. 60—65.
- Corpus Inscriptionum Latinarum auctoritate Academiæ litterarum
regiæ Borussicæ editum*. VI, 1. Edd. E. Bormann et G.
Henzen. Berol. 1876. fol.
- Dall, F., *Videre Forklaringer til Balslevs Lærebog efter Luthers
lille Katekismus*. 1876.
- Danmarks gamle Folkeviser*. Udgivne af Sv. Grundtvig. IV,
4. 1876.
- Edda Snorra Sturlusonar*. Þ. Jónsson gaf út. Kaupm. 1875.
- Facciolati, J., Æg. Forcellini, J. Furlanetti, *Lexicon
totius Latinitatis*, curante Fr. Corradini. III, 6. Patav.
1875. 4to.
- Folkeæventyr*, Danske, efter utrykte Kilder gjenfortalte af Sv.
Grundtvig. 1876.
- † Forelæsninger og Øvelser ved Københavns Universitet og den
polytechniske Lærestalt i 1876. I—II.
- † Fortegnelse over de 168 Studerende, der i 1876 have tilende-
bragt Afgangsexamen ved de lærde Skoler eller Adgangsexamen
ved Universitetet.
- Fritzner, J., *Ordbog over det gamle norske Sprog*. Kristiania
1867.
- * *Fædrelandet*. Udgivet af J. F. Giødwad og P. Carl Ploug.
37te Aargang. 1876. fol.
- Gellius, A., *Die Attischen Nächte*. Übers. u. mit Ann. ver-
schen von F. Weiss. I—II. Lpz. 1875—76.
- Goldschmidt, M., *Livs Erindringer og Resultater*. 1—8. 1877.
- Gozzi, C., *Dramatiske Eventyr*. Fra det Ital. ved S. Meis-
ling. 1821.
- * Gredsted, C., *La Cour's Fonotelegrafsystem*. Apparaternes
Form og det elektriske Strømløb med 2 Tegninger. 1877. 4to.
- Grimm, J. u. W., *Deutsches Wörterbuch*, fortges. v. M. Heyne,
R. Hildebrand u. K. Weigand. IV, 2, 10. 11. 1876—77.
- Helsesagaer*, Nordiske. Paa Dansk ved F. Winkel Horn. 1876.
- Hermes, *Zeitschrift für classische Philologie*. Herausg. v. Em.
Hübner. XI, 3—4. XII, 1—2. Berl. 1876—77.

- Fortællinger af Herodots Historie, udv. af C. Berg. 1872. —
 Oplysninger hertil af C. Berg. 1872.
- Heuch, J. C., Dr. G. Brandes' Polemik mod Kristendommen. 1877.
- Ludvig Holbergs Epistler. Udg. med oplysende Anmærknin-
 ger ved C. Bruun. Registr. 1876.
- N. L. Höyens Skrifter. Udg. ved J. L. Ussing. 6. 1876.
- † Indberetning om den af Professor Johnstrup foretagne Under-
 søgelsesreise paa Island i Sommeren 1876. 1877.
- † Indbydelsesskrifter (24) til de offentlige Examina i de danske
 Skoler 1876, i Reykjavik 1875.
- † Indbydelsesskrifter (13) til Examina i de norske Skoler 1875.
- † Indbydelsesskrifter (34) til Examina i de svenske Skoler 1876.
- * Jørgensen, S. M., Kemiens Begyndelsesgrunde til Brug for
 Skoler. 1876.
- Kjerulf, Th., Istiden. (Fra Videnskabens Verden, Nr. 17).
 1876.
- Krakes Maal eller Regner Lodbrog's Dødssang. Overs. paa Dansk
 af Christen Berntszøn. 1652. Ny Udgave (af C. Bruun).
 1877. 4to.
- * Krarup, Fr., Om det engelske Arkivvæsen i Nutiden. 1876.
- † Krenchel, V., Amblyopia centralis. Disp. 1876.
- † Love og Expeditioner vedkommende Kirke- og Skolevæsen. Sam-
 lede og udg. af H. V. Skibsted. Ny Række. 1875—77. 1.
- Lovtidende for Kongeriget Danmark for Aaret 1876.
- Macaulay, Th. B., Biographical Essays. Lpz. 1857.
- Marquardt, J., Römische Staatsverwaltung. II. (Marquardt,
 J., u. Th. Mommsen, Handbuch der römischen Alterthümer.
 V.) Lpz. 1876.
- Marryat, Captain, Peter Simple. Lpz. 1842.
- Ministerialtidende for Kongeriget Danmark for Aaret 1876.
- Molbech, C., Kong Erik Plogpenning's Historie. 1821.
- Mätzner, E., Englische Grammatik. I. II, 1. Berl. 1873—74.
- Møller, O., Til Alvor i Skole og Folkeliv. Fire Foredrag fra
 et Læremøde. 1876.
- Nielsen, R., Om Samfundets Vilkaar. Sex folkelige Foredrag.
 1877.
- J. Nissens Samtaler over den bibelske Historie. Efter Origina-
 lens 11te Oplag ved E. J. Anger. I—II. 1876.
- Opfindelsernes Bog. En Oversigt over Menneskets kulturhistoriske
 Udvikling, udg. af A. Lütken. 1—8. 1876—1877.

- Opuscula philologica ad Io. Nic. Madvigium missa. — Lykønskningskrift i Anledning af J. N. Madvigs 50aarige Jubilæum fra hans Disciple. 1876.
- Ossian, Digte. Ved F. L. Mynster. 2den Udg. 1876.
- Paleario, A., Om Christi Velgjerning. Det berømte romerske Vidnesbyrd for Retfærdiggjørelsen af Troen. Overs. fra Tysk efter 5te Udg. 1857.
- Pestalozzi's Lienhard und Gertrud. Auszug in einem Bande. Von L. W. Seyffarth. 1874.
- Polyglotte, Le jeune. Journal par V. Molard. Aargang II, 1876, 11—19. fol.
- Pontoppidan, E., Den Danske Atlas eller Konge-Riget Danne-mark, forestillet ved en udførlig Lands-Beskrivelse og oplyst med Land-Kort. I—III. 1763—67. IV—VII ved H. de Hofman. 1768—81. 4to.
- Rahbek, K. L., Erindringer af mit Liv. I—V. 1824—29.
- Rahbek, K. L., og R. Nyerup, Bidrag til en Udsigt over dansk Digtetekunst under Kong Christian VII. I. 1828.
- Ranch, H. Justesen, Danske Skuespil og Fugleviser. Udg. ved S. Birket-Smith. I—II. 1876—77.
- Revue des deux mondes. 1876 $\frac{1}{6}$ — $\frac{15}{12}$. 1877 $\frac{1}{4}$ — $\frac{15}{5}$. Paris.
- Rovsing, K., Bidrag til Praktisk Pædagogik. Om Skoleundervisningens Stof. 1876.
- † Rørdam, H., Kjøbenhavns Universitets Historie. III, 5. 1877.
- † Sauling af Love og Anordninger m. v. af mere almindelig Interesse. 1875—77. 1. 1875.
- Sanne, V., Træffeøvelser, til Brug ved Skoler og Seminarier. 1876. 7 Expl.
- Scharling, W., Handelsbalancens Betydning og rette Opgjørelse. (Fra Videnskabens Verden, Nr. 18). 1876.
- Scherz, J. G., u. A. Junghänel, Zweihundert ausgeführte Stilarbeiten für Oberclassen. 4te Anfl. 1875.
- L. Annaei Senecæ Libri de beneficiis et de clementia. Ad codicem Nazarianum rec. M. C. Gertz. Berol. 1876.
- Sheridan, R. B., Dramatic Works. Lpz. 1869.
- † Smith, C. W., De verbis imperfectivis et perfectivis in linguis Slavonicis. Univ.-Prg. 1875. 4to.
- † Statistiske Meddelelser, tolvte Bind. Udg. af det statistiske Bureau. 1875.
- † Statistisk Tabelværk. Tredie Række, 30te Bd. Udg. af det statistiske Bureau. 1876. 4to.

- Suhm, P. F., Historie af Danmark. XI. XII (ved R. Nyerup). 1812—24. 4to.
- Sundby, Th., Blaise Pascal, hans Kamp mod Jesuiterne og hans Forsvar for Kristendommen. 1877.
- Sybel, L. v., Ueber Schliemann's Troja. Vortrag. 1875.
- † Tidsskrift, Historisk, Fjerde Række, udg. af den danske hist. Forening. Redig. af E. Holm. V, 4. 1876.
- , Nordisk. (Forts. af »For Nordens Ungdom«.) Udg. ved Nordahl Rolfsen. 1876, 6—12. 1877, 1—5.
- , Nordisk, for Filologi og Pædagogik. Ny Række. II. 3—4. 1876. III, 1. 1877.
- , Theologisk. Udg. af C. H. Kalkar. 1876, 6—12. 1877, 1—4.
- Af A. F. Tschernings efterladte Papirer. Udg. af hans efterlevende Familie. II, 1—4. 1876—77.
- Ugeskrift for Skolen. Redig. af C. Christensen og C. Engell. 1877, 1—8.
- † Ussing, J. L., Om Grækernes og Romernes Huse, med særligt Hensyn til de antike Benævnelser for de enkelte Rum. Univ.-Prg. 1876. 4to.
- * Vejviser for Kjøbenhavn for 1876. Udg. af T. Krack.
- Vibe, J., Bjørnstjerne Björnson og Den nyere norske Poesi. Krist. 1876.
- Webster's Complete Dictionary of the English Language. Revised and improved by Ch. A. Goodrich and N. Porter. London. 4to.

Discipulbibliotheket, som bestyres af Adjunkt Købke, har siden ifjor Sommer haft følgende Tilvæxt af Bøger:

Z. Topelius, Kongens Ring, 6 Dele;

I. Turgénjew, Nye Billeder fra Rusland;

J. Verne, Fem Uger i Ballon;

J. Thoroddsen, Indride og Sigurd;

P. P., To Fortællinger;

Sigurd Müller, Tre Fortællinger;

W. Bauditz, I ledige Timer, 3 Dele;

Fra alle Lande, Aargang 1874, 1—2;

P. P., Tordenskjold, 1—4;

—, Niels Juel, 1—4.

VII. Udsigt over Skolens Regnskaber for Aaret fra 1ste April 1876 indtil 31te Marts 1877.

Indtægter og Udgifter ere i Finantsaaret 1876—77 passerede Skolens Kasse saaledes:

Indtægt.

Kassebeholdning d. 31. Marts 1876:

Skolens Hovedfond tilhørende	Kr. 2843,41.	
Hages Legat	— 69,67.	
Stipendiefonden	— 34,30.	
	—————	Kr. 2947,38.
Jordebogs-Indtægter med Fradrag af de Ud- gifter, der forlods afholdes	— 5047,65.	
Renter af Hovedfondens Kapitaler	— 1796,00.	
Skolekontingenter	— 4119,00.	
Indtægter af Hospitaler	— 416,00.	
Indeholdt i Lærernes Lønninger	— 913,72.	
Bibliothekets særlige Indtægter (Hages Legat (derunder udtaget Sparekasseindskud: Kr. 300,00)	— 1422,18.	
Stipendiefondens Indtægter (derunder udtaget Sparekasseindskud: Kr. 2400,00)	— 5878,90.	
Tilskud fra den almindelige Skolefond	— 23700,00.	
	—————	Kr. 46240,92.

Udgift.

Faste Lønninger	Kr. 25511,31.
Inspektionshonorar	— 200,00.
Pedellens Løn.	— 367,00.
Timeundervisning.	— 1815,75.
Pensioner	— 950,00.

At overføre Kr. 28844,06.

Overført Kr. 28844,06.

		Bevilget.
Bibliotek og videnskabelige		
Samlinger	— 499,81.	(500,00.)
Bygningers Vedligeholdelse	— 896,64.	(900,00.)
Badehusleje	— 90,00.	(100,00.)
Inventariets Vedligeholdelse	— 363,81.	(364,00.)
Brændsel og Belysning.	— 820,56.	(900,00.)
Kommunale Skatter og Afgifter	— 307,96.	
Regnskabsføringen	— 640,00.	
125 Tdr. Byg til Stipendiefonden	— 1668,75.	
Forskjellige Udgifter	— 711,20.	(760,00.)
Til Riffelskydning	— 178,05.	(180,00.)
Indsendt for Lærerne til Livrenteanstalten	— 913,72.	
Bibliotekets særlige Udgifter (Hages Legat)	— 1459,18.	
Stipendiefondens Udgifter	— 1864,58.	
Udsat mod Panteobligation	— 1800,00.	
Indsat i Sparekasse	— 2100,00.	
	-----	Kr. 43158,32.

Kassebeholdning d. 31. Marts 1877:

Hovedfondens	Kr. 2901,31.	
Hages Legat	— 32,67.	
Stipendiefonden	— 148,62.	
	-----	3082,60.
	-----	Balance Kr. 46240,92.

Af de fra den almindelige Skolefond modtagne Kr. 23700,00 ere Kr. 950,00 til Pensioner, Kr. 1668,75 til Stipendiefondens 125 Tdr. Byg; Resten Kr. 21081,25 bliver saaledes Fondens Tilskud til Skolens egne Fornødenheder.

Stipendiefonden.**Indtægt.**

Kassebeholdning d. 31. Marts 1876	Kr.	34,30.
Renter af Fondens Kapitaler	—	1800,24.
Rente af Jessens Legat	—	9,91.
125 Tdr. Byg à Kr. 13,35	—	1668,75.
Udtaget Sparekasseindskud	—	2400,00.
		<hr/>
	Kr.	5913,20.

Udgift.

Udbetalte Oplagspenge	Kr.	760,00.
Udbetalte Stipendiedele	—	235,00.
Understøttelse til Studenter.	—	800,00.
Regnskabsføringen	—	69,58.
Anvendt til Udlaan	—	1800,00.
Indsat i Sparekasse	—	2100,00.
		<hr/>
	—	5764,58.
Kontant Kassebeholdning d. 31. Marts 1877	Kr.	148,62.

Skolens Examina

agtes i Aar afholdte i følgende Orden.

I. Den skriftlige Del.

Fredag den 15de Juni.

Kl.		Kl.	
8—12	DIM. Dansk Udarbejdelse I (bekjendt Stof).	8—12	V Dansk Udarb. I.
—	IV ³) Dansk Udarbejdelse.	8—11	III st. Latinsk Stil.
		—	IIIR Tysk Stil.
		8—10½	II st. Latinsk Stil.
4—8	DIM. Fransk Stil.	—	II R Tysk Stil.
—	IV st. Latinsk Stil.	4—6½	I st. Latinsk Stil.
—	IVR Tysk Stil.	—	IR Engelsk Stil.
			[4—6½ Forber. Fransk Stil].

Lørdag den 16de Juni.

8 12	DIM. Oversættelse fra Latin.	8 -12	V Overs. fra Latin.
—	IV Arithmetisk Udarb.	8—11	III Dansk Udarbejd.
4 8	DIM. Dansk Udarbejdelse II (fri Opgave).	—	II Dansk Udarbejd.
—	IV Geometrisk Udarb.	4—8	V Dansk Udarb. II.
		4—7	I Dansk Udarbejd.
			[4 -6½ Forber. Dansk Udarb.].

Mandag den 18de Juni.

Kl.	8—11	V	Fransk Stil.
	—	III	Arithmetisk Udarbejd.
	—	II	Arithmetisk Udarbejd.
	—	I	Arithmetisk Udarbejd.
			[8—10½ Forber. Regning].

---

*) Af IV Klasse stille to Disciple sig til Realafgangsexamen af højere Grad.

II. Den mundtlige Del af Afgang- og Aars- prøverne.

Fredag den 22de Juni.

- Kl. 8 IV Matematik, *Monrad.*
- 1 DIM. Engelsk, *Skovgaard.*
- 5 DIM. Naturlære, *Lütken.*

Løvedag den 23de Juni.

- 8 DIM. Fransk, *Neergaard.*
- 11 IV R Naturlære, *Lütken.*

Mandag den 2den Juli.

- 8 DIM. Latin, *Nielsen.*
- 9—11 III Tysk, *Wittrup.*
- 9—10¹/₂ II Geometri, *Monrad.*
- 9—10³/₄ I Religion, *Skovgaard.*
- 12—1 V Naturlære, *Lütken.*
- 1 IVst. Latin, *Nielsen.*

Tirsdag den 3die Juli.

- 8 DIM. Græsk, *Listov.*
- 8 IV Tysk, *Wittrup.*
- 9—11¹/₄ III Religion, *Skovgaard.*
- 9—11¹/₂ Forber. Fransk, *Neergaard.*
- 12—1¹/₂ I Naturhistorie, *Lütken.*
- 3 DIM. Oldnordisk, *Listov.*

Onsdagen den 4de Juli.

- 8 DIM. Historie, *Wittrup.*
- 9—11 III Geografi, *Kobke.*
- 9—10¹/₂ II Naturhistorie, *Lütken.*
- 9—10¹/₂ I Fransk, *Skovgaard.*
- 11—1¹/₂ Forber. Dansk, *Nielsen.*
- 12—1 V Oldnordisk, *Listov.*
- 4 Almindelig Sangprøve.
- 5 Almindelig Gymnastikprøve.

Torsdag den 5te Juli.

- Kl. 9—11 $\frac{1}{4}$ IVst. Græsk, *Neergaard*.
- 9—10 $\frac{1}{2}$ II Tysk, *Wittrup*.
- 9—11 $\frac{1}{2}$ Forber. Naturhistorie, *Lütken*.
- 12—1 IVR Engelsk, *Listov*.
- 12—2 III Arithmetik, *Monrad*.
- 12—1 $\frac{1}{2}$ I Dansk, *Wittrup*.
- 1—2 V Engelsk, *Skovgaard*.

Fredag den 6te Juli.

- 9—11 IIIst. Latin, *Neergaard*.
- 9—10 $\frac{1}{2}$ II Historie, *Skovgaard*.
- 9—11 $\frac{1}{2}$ Forber. Regning, *Wittrup*.
- 12—1 $\frac{1}{4}$ IIIR Engelsk, *Købke*.
- 12—1 $\frac{1}{2}$ I Historie, *Elmquist*.

Lørdag den 7de Juli.

- 8—10 $\frac{1}{2}$ IV Geografi, *Købke*.
- 8—10 $\frac{1}{4}$ III Naturhistorie, *Lütken*.
- 8—9 $\frac{1}{2}$ II Fransk, *Skovgaard*.
- 10—11 $\frac{1}{2}$ V Fransk, *Neergaard*.
- 11—2, 4—8 Optagelsesprøve for Nyanmeldte.

Mandag den 9de Juli.

- 9—10 $\frac{1}{2}$ V Historie, *Wittrup*.
- 9—11 $\frac{1}{4}$ IV Historie, *Skovgaard*.
- 9—10 $\frac{1}{4}$ IIIR Naturlære, *Lütken*.
- 9—11 $\frac{1}{2}$ Forber. Religion, *Listov*.
- 12—1 $\frac{3}{4}$ IIIst. Græsk, *Nielsen*.
- 12—1 $\frac{1}{2}$ II Arithmetik, *Monrad*.
- 12—1 $\frac{1}{2}$ I Tysk, *Købke*.

Tirsdag den 10de Juli.

- 9—11 V Latin, *Elmquist*.
- 9—11 $\frac{1}{4}$ III Historie, *Skovgaard*.
- 9—11 $\frac{1}{2}$ Forber. Geografi, *Købke*.
- 10—11 Ist. Latin, *Christensen*.
- 12—1 IR Engelsk, *Købke*.

Onsdag den 11te Juli.

- Kl. 9—11¹/₄ III Geometri, *Monrad*.
 — 9—10¹/₄ IIst. Latin, *Elmquist*.
 — 9—10 IIR Engelsk, *Købke*.
 — 11—1¹/₂ IV Fransk, *Neergaard*.
 — 11—12¹/₂ I Geografi, *Købke*.

Torsdag den 12te Juli.

- 9—10³/₄ V Græsk, *Nielsen*.
 — 9—10³/₄ II Religion, *Skovgaard*.
 — 9—11¹/₂ Forber. Tysk, *Elmquist*.
 — 11—1¹/₂ IV Naturhistorie, *Lütken*.

Fredag den 13de Juli.

- 9—11¹/₄ III Fransk, *Neergaard*.
 — 9—10³/₄ II Geografi, *Købke*.
 — 9—10³/₄ I Arithmetik, *Monrad*.
 9—11¹/₂ Forber. Historie, *Skovgaard*.

Lørdag den 14. Juli Kl. 12 Meddelelse af Examens Udfald, Omflytning og Dimission. Derefter begynder Sommerferien, som varer til **Onsdag den 15de August Form. Kl. 12.**

Enhver, der har Interesse for Skolen og dens Gjerning, indbydes til at høre paa de mundtlige Prøver og deltage i Slutningsmødet.

Chr. Listøv.

